kričač

Časopis javnega zavoda RTV Slovenija • leto 47• številka 1 • marec 2018 • poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Planica

vsebina

4 Leto 2018: praznično leto RTV Slovenija

7 Intervju z Marjanom Lahom

11 Planica je kraljica

13 Predstavitev TV-reportažnih vozil

16 ARS na 33. Slovenskem knjižnem sejmu

18 »Pa zbogom junaki ... »
knjižna izdaja MMC in ZKP RTV SLO

20 Indodrom: Moje življenje

22 Lubitsch je mrtev, živel Lubitsch!

24 Pozitivne misli za boljše počutje

26 Posvet o prihodnosti javnih medijskih servisov

27 Panevropska kampanja
Podprimo dobre medije

28 Naša leta: Darko Koren

32 Priznanja RTV Slovenija za leto 2017

36 Osebno: Peter Dular,
pomočnik generalnega direktorja

38 Odprtje dvigala za invalide

41 RTV Klasika – novosti ZKP

RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA

KRIČAČ je interni časopis javnega zavoda Slovenija
Ustanovitelj in izdajatelj RTV Slovenija, Ljubljana, Kolodvorska 2, 1550 Ljubljana
Telefon: 01 475 25 30 e-mail: kricac@rtvslo.si
Interni časopis Kričač uredila: Darja Slokan
Uredniški odbor: Darja Slokan, Natalija Gorščak, Matej Praprotnik, Katarina Jakopič, Irena Lesjak, Bojan Ramšak, Sabina Francek Ivović, Stanislav Kocutar.
Prelom: Ma3ca, Trzin
Tisk: Tiskarna Cicero, Ljubljana, naklada 2000 izvodov
Rokopisov in fotografij ne vračamo. Prispevkov ne lektoriramo.
Redakcijo smo zaključili 31.3.2018
Fotografija na naslovnici: Planica 2018
Avtor fotografije na naslovnici: Adrijan Pregelj

uvodnik

Letošnje leto je za sodelavke in sodelavce RTV Slovenija praznično. Poleg 90 let radia in 60 let televizije obeležujejo pomembne obletnice tudi številne oddaje. Iskrene čestitke vsem ustvarjalcem, še posebej prejemnikom priznanj RTV Slovenija za preteklo leto. Njihovi dosežki dokazujejo, da se še kako zavedajo pomena in poslanstva javne radiotelevizije. V prazničnem letu, ko se nostalgično oziramo nazaj, zavedajoč se pomembne vloge, ki jo je RTV Slovenija odigrala v preteklosti, se hkrati soočamo z izzivi negotove prihodnosti javnih radiotelevizij po vsej Evropi. Odličnost naših programov, raznolikost in verodostojnost vsebin, s katerimi bogatimo in ohranjamo našo nacionalno identiteto, so ključni braniki pred tistimi, ki menijo, da je javni servis nepotreben in sam sebi namen.

Zahvala gre tudi neutrudnim programskim in produkcijskim sodelavcem, ki so v začetku letošnjega leta odlično izpeljali pokrivanje športnih dogodkov leta – evropskega prvenstva v rokometu, svetovnega pokala v smučarskih tekih v Planici, zimske olimpijske igre v Pjongčangu in jih pripeljali do veličastnega zaključka v dolini pod Poncami. Planica je vrhunec sezone tako za slovenske letalce kot za naše produkcijske ekipe. Prav tako so sodelavke in sodelavci odlično izpeljali izbor pesmi, ki nas bo letos zastopala na Evroviziji.

Ob zaključku velikih projektov, v katere so aktivno vpeti sodelavci radia, televizije, produkcijskih ekip, multimedijskega centra in strokovnih služb, se vidi veličina našega dela in visoka strokovna usposobljenost. V takšnih trenutkih smo ponosni RTV-jevci.

Kričač ima nov uredniški odbor v sestavi: Matej Praprotnik, Natalija Gorščak, Katarina Jakopič, Sabina Francek Ivović, Stanislav Kocutar, Irena Lesjak, Bojan Ramšak in Darja Slokan. Poročajte nam o dogodkih iz vašega okolja, da jih lahko delimo tudi z bralci našega časopisa. Odločili smo se, da se ne prepustimo vsesplošnemu kritiziranju in jamranju v družbi ampak si želimo, še posebej v tem prazničnem letu, poudariti, da na RTV Slovenija delamo ljudje, ki z veseljem hodimo v službo in se ob vsakodnevnih težavah zavedamo neprecenljivih priložnosti, ki nam jih daje ta hiša. Izkoristimo jih. Nemogoče bi bilo ustvarjati oddaje po štirideset ali več let, če za njimi ne bi stali zavzeti ustvarjalci, ki morajo vsak dan znova iskati inovativne in učinkovite rešitve, a hkrati znajo biti do svojega dela tudi kritični.

Časopis ste sodelavke in sodelavci obogatili tudi s fotografijami s terena. Na njih ni videti le, kako zahtevni in kompleksni so projekti, na katerih ste zavzeto delali v preteklih mesecih, temveč tudi strast, ki jo čutite do svojega dela. In to ostane v najlepšem spominu. Tako je Kričač še bolj vaš.

Nova številka Kričača vas skuša zapeljati z malce posodobljenim videzom, o vsebini pa boste presodili vi – naši zvesti bralci. Vaše pripombe in predloge lahko posredujete na naslov *kricac@rtvslo.si*. Kričač izide samo štirikrat na leto, zato vas vabimo, da nas spremljate tudi na vseh ostalih kanalih internega komuniciranja.

Ob tej priložnosti vas vabimo, da si na *www.rtvslo.si/9060* ogledate tudi posebno stran, namenjeno obeležitvi obletnic naših programov.

Srečno in še na mnoga leta vsem, ki letos praznujete, in mi z vami!

Darja Slokan

Leto 2018 – praznično leto RTV Slovenija

Letošnje leto je za RTV Slovenija zelo posebno, saj javni zavod praznuje poleg 90 let Radia Slovenija in 60 let TV Slovenija, še številne druge pomembne obletnice.

90 let radia …

Takratni Radio Ljubljana je začel redno delovati 1. septembra 1928, oddajal je na valovni dolžini 578 m z močjo 2,5 kW. 28. oktobra istega leta je bila v Ljubljani slovesnost ob deseti obletnici razpada Avstro-Ogrske in hkrati počastitev začetka rednega oddajanja Radia Ljubljana. 28. oktobra zato praznujemo tudi Dan RTV Slovenija. Prvi poskusi radijskega oddajanja sicer segajo v leto 1924, ko je oče slovenske radiofonije, profesor inž. Marij Osana, začel v Ljubljani poskusno oddajati prek oddajnika, ki ga je naredil sam. Leta 1925 pa se je zgodil nov pomemben korak, ko so radioamaterji iz Ljubljane prek svojega oddajnika prenašali program na Bled. Leto pozneje je inž. Marij Osana organiziral prenos koncerta iz Glasbene matice, zato je bilo samo še vprašanje časa, kdaj bo začel oddajati Radio Ljubljana.

… in 60 let televizije

Za uradni začetek slovenske televizije, »okna v svet«, kot so jo številni poimenovali, štejemo 11. oktober 1958, ko je stekel redni, po imenu še eksperimentalni program iz lastnega stacionarnega studia TV Ljubljana. V letih pred tem datumom je bilo nekaj občasnih poskusnih oddaj z improvizirano ali mobilno tehniko v začasno prirejenih prostorih. Osrednjo informativno oddajo TV Dnevnik je ob koncu petdesetih in šestdesetih let prejšnjega stoletja in tisočletja pripravljal Studio Beograd, deleži v skupnem programu so bili: Beograd 40, Zagreb 30 in Ljubljana 30 odstotkov.

65 let oddaje Četrtkov večer domačih pesmi in napevov

Domače za ples in razvedrilo se je imenovala 20-minutna oddaja, ki je bila na Radiu Ljubljana prvič 29. junija 1952, in sicer ob četrtkih od 19.40. Že naslednje leto je glasba, ki je postajala čedalje bolj priljubljena pri poslušalcih, glasbeni urednik Janez Bitenc pa jo je poimenoval narodno-zabavna glasba, dobila termin, ki ga ima oddaja Četrtkov večer domačih pesmi in napevov še danes. In še vedno je poslanstvo te oddaje razvedriti poslušalce z njim ljubo glasbo, predvsem pa predstaviti nove ustvarjalce, obujati spomine na stare mojstre ter hkrati poskrbeti, da so zvesti prijatelji oddaje, ki jih ni malo, njihovo število pa se s priljubljenostjo narodno-zabavne glasbe povečuje, deležni le najboljšega. Že tretje leto vsak zadnji četrtek meseca iz studia 13 poteka oddaja v živo, ob 65-letnici oddaje in Avsenikove glasbe pa bodo letos prvič štirje koncerti v živo pri Jožovcu v Begunjah na Gorenjskem, zibelki te glasbene zvrsti.

60 let radijskega programa v madžarskem jeziku

29. november leta 1958 je bil prelomnica tudi za pripadnike madžarske narodnosti z začetkom oddajanja radijskega programa v madžarskem jeziku, ki se pripravlja in predvaja v okviru Pomurskega madžarskega radia. Tudi po 60 letih je njegova temeljna naloga informirati pripadnike madžarske narodnosti v Sloveniji v maternem jeziku, izpolnjuje pa tudi poslanstvo čezmejnega radia. Radio je bil sprva sestavni del Radia Murska Sobota. Prva napovedovalca sta bila Esti Rotdajč in Albert Abraham. Radio se je ves čas razvijal, leta 1983 so opremili studio v Lendavi, ki je omogočal nadaljnji razvoj z novo tehnično opremo. Pomurski madžarski radio deluje v okviru RTV Slovenija od leta 1996. Njegov program se je v preteklih 60 letih postopoma širil, od 15. marca 2017 oddaja svoj program 24 ur, program v živo pa poteka od 5.30 do 19.00 ure.

60 let oddaje Ljudje in zemlja

28. decembra 1958 je bila objavljena tudi prva kmetijska oddaja takratne TV Ljubljana, ki so si jo lahko ogledali gledalci nekdanje Jugoslavije. To je bilo teden dni za prvo kmetijsko oddajo na TV Zagreb, sledila je še kmetijska oddaja na TV Beograd, ki so jo začeli objavljati nekoliko kasneje. Kmetijske oddaje so bile vedno izobraževalno-svetovalne in informativne, vsebino pa so ustvarjalci prilagajali razmeram v kmetijstvu. Skozi desetletja se je zvrstilo veliko televizijskih ustvarjalcev, ki so ob sodelovanju s strokovnjaki in drugimi zunanjimi sodelavci pripomogli k razvoju temeljne gospodarske panoge, ki zagotavlja prehransko varnost in urejenost krajine. Danes je oddaja Ljudje in zemlja dolga 50 minut, na TV SLO 1 je na sporedu vsako nedeljo ob 12. uri. Tri oddaje mesečno pripravijo v mariborskem uredništvu, eno pa v Kopru. Povprečno si premiero oddaje ogleda okoli 100.000 gledalcev.

55 let 3. programa Radia Slovenija – Programa Ars

Leta 1963 je začel redno oddajati 3. program Radia Slovenija – Program ARS, ki ima posebno mesto v nacionalni radijski programski ponudbi, saj poslušalcem ponuja vsebine s področja kulture, umetnosti, znanosti in izobraževanja ter religije. Pogosto ga imenujejo program za sladokusce, saj kar tri četrtine programskega časa nameni glasbi, predvsem resni – od klasike do najnovejših glasbenih izpovedi, poslušalci pa lahko na tem programu prisluhnejo tudi radijskim igram, literarnim oddajam, oddajam o kulturi ter strokovni in znanstveni esejistiki. Ars je edini kulturno-umetniški program v državi in je primerljiv zgolj s tovrstnimi programi ostalih članic Evropske radiotelevizijske zveze (EBU), s katero intenzivno sodeluje in si deli glasbene vsebine. Program Ars je od svoje ustanovitve do danes za zvočni arhiv Radia Slovenija posnel več kot 4.000 radijskih iger, na tisoče leposlovnih besedil za literarne oddaje in celoten opus slovenskih izvajalcev in skladateljev na področju klasične glasbe in jazza.

50 let TV Dnevnika

15. aprila 1968 je šel pod vodstvom urednika Marka Rožmana, redaktorja Tuga Klasinca, odgovornega urednika Vida Štempiharja in realizatorja Emila Rižnarja, s filmskega traku v eter prvi slovenski TV-dnevnik, ko sta se iz studia TV Ljubljana oglasila napovedovalca Marija Velkavrh in Vili Vodopivec, napovedovalec Pavle Jakopič pa je gledalcem posredoval vremensko napoved. Nad ekipo je bdel Dušan Fortič, takratni direktor TV Ljubljana, ki ima zagotovo največ zaslug, da smo dobili prvi slovenski TV Dnevnik. Do danes so si lahko gledalci ogledali že prek 18.000 TV Dnevnikov.

Andreja Gostinčar, Nina Cijan, Beti Zubčić, Goran Misir, Milica Prešeren, Mojca Šegula, Ana Dular Radovan in Mojca Perat, foto: Žiga Culiberg

50 let televizije na Štajerske

Leta 1968 je bilo ustanovljeno dopisništvo v Mariboru z lastnim televizijskim studiem. Dopisništvo je bilo zadolženo za pokrivanje Štajerske, Koroške in Pomurja, kar je zametek bodočega regionalnega programa. Od tod tudi odločitev, da se tu takoj postavi TV-studio (druga dopisništva po Sloveniji, pa ne vsa, so studie dobila po letu 1993, že v samostojni Sloveniji).

40 let TV-programa v madžarskem jeziku

Visok jubilej, 40-letnico, obeležuje tudi televizijski program v madžarskem jeziku, prva oddaja je bila predvajana 25. oktobra 1978. Televizijske oddaje v madžarskem jeziku so sprva nastajale v okviru informativnega programa TV Slovenija, od leta 1992 pa jih pripravlja lendavski TV-studio. V okviru programa danes nastaja že osem različnih oddaj. Izmed teh je med najbolj znanimi prva, oddaja Mostovi – Hidak, v kateri so na ogled aktualni dogodki s posebnim poudarkom na narodnostni tematiki. Najbolj zastopana področja so narodnostna kultura, izobraževanje, ohranjanje izročila, narodnostna politika, gospodarstvo, kmetijstvo, varovanje okolja.

40 let Prizme optimizma

Idejni oče oddaje Prizma optimizma, ki je bila prvič na sporedu marca 1978, je nekdanji urednik radijskega kulturno-zabavnega programa Vili Vodopivec. Prva sezona oddaje je nastajala v radijskem studiu v režiji Grege Tozona, vodil jo je Viktor Plemelj. Že prva oddaja je bila nagrajena na jugoslovanskem tekmovanju radijskih oddaj na Ohridu. Kmalu so jo ustvarjalci postavili na oder in kot javna radijska oddaja je že nekajkrat obkrožila Slovenijo in gostovala tudi prek meja. V štirih desetletjih so v oddajah nastopili najbolj imenitni slovenski dramski igralci, pevci in humoristi. Danes v oddaji nastopa Big Band RTV Slovenija z instrumentalnimi solisti in z vodilnimi slovenskimi vokalisti. Govorni del pa oblikujejo Sašo Hribar, Tilen Artač, Jure Mastnak in Aleksander Pozvek z liki iz znamenitega Radia Ga Ga. Oddajo so najdlje pripravljali in vodili Vili Vodopivec, Rado Časl, Lado Leskovar in Boris Kobal; že vrsto let jo zdaj pripravlja in vodi urednik Milan Krapež. V letu, ko Prizma optimizma praznuje 40. obletnico, bodo ustvarjalci obiskali štiri kraje po Sloveniji, poslušalci Prvega programa Radia Slovenija bodo lahko oddaji v neposrednem prenosu, ob 20. uri, prisluhnili 7. aprila, 2. junija, 6. oktobra in 1. decembra.

35 let Tednika

6. januarja 1983 pa je bila prvič na sporedu mozaična oddaja Tednik. Takratne zgodbe so spremljale gospodarsko, kulturno in politično dogajanje v nekdanji Jugoslaviji ter pozneje njen razpad. Danes so rdeča nit med gledalci priljubljenih tedniških zgodb težave običajnega človeka, s katerimi se srečuje vsak dan, gledalke in gledalce pa prodorna ekipa Tednika informira tudi o aktualnih družbenopolitičnih temah. Bogat arhiv oddaje skriva veliko osebnih zgodb in tematskih problematik, ki so jih v vseh teh letih odstrli gledalcem, ustvarjalci Tednika pa jim na tak način poiščejo epilog.

30 let Utripa

30-letnico obeležuje informativna TV oddaja Utrip. Zasnovali so jo leta 1988 kot redni izrazito avtorski tedenski pregled notranjepolitičnih, gospodarskih, družbenih in kulturnih dogodkov v državi, takrat še Jugoslaviji. V oddajo so si utirala pot alternativna politična razmišljanja, informacije in slikovni materiali, ki v drugih oddajah takratnega Informativnega programa še niso uspeli ugledati luči sveta. Utrip je tudi danes izrazito avtorska oddaja s subjektivnim pogledom na najpomembnejše dogodke minulega tedna. Ustvarjalci imajo pri pripravi oddaje kar največ ustvarjalne svobode.

30 let oddaje Osmi dan

Z oddajo Osmi dan je dobila TV Slovenija prvo sodobno tedensko 50-minutno magazinsko oddajo o kulturi v formatu, ki je sodoben tudi v današnjem času. To je bila tudi prva oddaja na TV Slovenija, ki je imela svoj gibljivi logo v zgornjem desnem kotu zaslona, kar smo takrat povzeli po vzoru tujih televizij.

25 let TV oddaje Opus …

Leta 1993 je bila prvič na sporedu monotematska oddaja Opus avtorice, urednice in voditeljice Darje Korez Korenčan. Edina redna mesečna oddaja o klasični glasbi na slovenskih televizijah je posvečena resni glasbi in operi. V njej si lahko gledalci ogledajo portrete uglednih slovenskih ustvarjalcev in poustvarjal-

cev, prispevke in intervjuje z uglednimi tujimi umetniki in reportaže z glasbenih dogodkov doma ter najpomembnejših svetovnih festivalov in gostovanj naših orkestrov in zborov v tujini.

… in 25 let blagovne znamke Izštekani

Istega leta, natančneje 25. februarja 1993, pa je zaživela radijska glasbena oddaja Izštekani (sprva na Radiu Študent), ko je avtor in voditelj oddaje Jure Longyka gostil Sokole. Pet let pozneje je oddajo preselil na Val 202. Oddaja, ki je kombinacija glasbenih točk in pogovora s člani skupin, je organizacijsko, vsebinsko in tehnično zahtevna. Z leti se je razvila v eno izmed najbolj cenjenih oddaj tako med glasbeniki kot poslušalci. Zadnjih pet let ob zaključku leta ponuja izvrsten koncert v Kinu Šiška Izštekanih 10, nazadnje s skupino Siddharta in gosti.

Prizma optimizma

10 let oddaje Prava ideja!

Oddaja Prava ideja! avtorice, urednice in voditeljice Edite Cetinski Malnar, je bila prvič na sporedu 27. maja 2008 in od takrat so si lahko gledalke in gledalci ogledali skoraj 400 podjetniških oddaj. Prva tovrstna oddaja v slovenskem medijskem prostoru je nastala kot odgovor na takratne številne afere s tajkuni, goljufije v podjetništvu, gospodarsko in finančno krizo ter črnogledost v smislu, da se v Sloveniji nič ne da. Uspešne podjetniške zgodbe, predstavljene v oddaji, namreč kažejo ravno obratno sliko. V Pravih idejah nastopajo lastniki podjetij, ki so s svojo idejo in inovativnostjo, z lastnim denarjem tvegali in uspeli na trgu zapolniti neko tržno nišo, osvojiti tuje trge, odpreti nova delovna mesta, hkrati pa so odgovorni tako do sebe kot svojih zaposlenih, poslovnih partnerjev, do družbe in okolja. Prava ideja torej ni več le uspešna in večkrat nagrajena televizijska oddaja, ampak je postala povezovalni člen in navdih uspešnih ljudi ter zanimiva izobraževalna vsebina. Vključena je namreč v programe izobraževanja brezposelnih na Zavodu za zaposlovanje RS in številnih srednjih ekonomskih šolah in gimnazijah ter na fakultetah.

10 let Turbulence

Oddaja Turbulenca, ki je bila prvič na sporedu jeseni leta 2008, skuša z nasveti in s pomočjo strokovnjakov reševati težave, spodbuja k razmišljanju in akciji. Hkrati nevsiljivo izobražuje in širi naše znanje in obzorje. Oddaja, ki jo vodi in ureja Milica Prešeren, se je v teh letih poglobljeno lotila različnih tem, kot so služba, družba, dom, družina, starši, otroci, različne generacije in izzivi, ki so s tem povezani. Posvetili so se medosebnim odnosom, vzgoji, izobraževanju, zdravju, naravi, ekologiji, športu, psihologiji, pravu, se podali v vrtinec različnih naravoslovnih in družboslovnih področij, osvetlili družbeno aktualne teme, svetle in temne plati življenja, zamolčane težave, navdihujoče strasti … Gostje, strokovnjaki z različnih področij, s svojimi nasveti dajo teoriji uporabno vrednost in pomagajo odgovoriti na številna vprašanja našega vsakdana. Oddajo ustvarja predana ekipa: Ana Dular Radovan, Nina Cijan in Nuša Ekar, seveda pa oddaje ne bi bilo brez vseh nekdanjih in sedanjih nepogrešljivih sodelavcev, tudi režiserja Primoža Meška, ki je oddaji zvest že od začetka.

10 let otroških oddaj Studio Kriškraš in Ribič Pepe

Prvo jutranje druženje z razigranim krtkom Črtkom je bilo na sporedu 9. oktobra 2008. Takrat so kratke novice za otroke, pod imenom Križ kraž, povezovale program med sobotnimi jutranjimi oddajami. Že naslednjo sezono se mu je pridružil bober Bor, s četrto sezono pa se je Studio Kriškraš preoblikoval v samostojen Črtkov poročevalski klub. Črtku in Boru so se pridružili še krtica Črtica, veverica Šviga, ježek Juš, kolobarniki, zadnji dve sezoni pa tudi ulični glasbenik Lovro. V oddaji imajo najpomembnejše mesto otroške zgodbe. “Skozi 309 oddaj je Studio Kriškraš preživel kar nekaj preobrazb, ki so ga okrepile v ustvarjanju pozitivnega sistema vrednot, zavedajoč se vzgojne funkcije, ki jo nosi televizija in njenega vpliva na otrokov osebnostni razvoj. Prihodnost so otroci, ki si zaslužijo le najboljši televizijski program,” pravi urednica oddaje Anka Bogataj.

Oddajo Ribič Pepe sta pred desetimi leti (oddaja je bila prvič na sporedu 18. oktobra 2008) zasnovala Igor Ribič in Jože Potrebuješ. Glas liku razigranega Kakaduduja posoja Lucija Ćirović, ki ga hkrati tudi animira. Skozi desetletje je oddaja pridobivala na prepoznavnosti, vsem sezonam pa so skupni ustvarjanje, petje in ples. Otroci so jo resnično vzeli za svojo, kar pomeni, da je nepogrešljiva stalnica Otroškega in mladinskega programa Televizije Slovenija. Njeno vodilo je - učiti se skozi zabavo. Prijazni lik Pepeta poskrbi za nova znanja, Kakadudu pa vidi stvari čisto po svoje, najpogosteje na humoren način, iz perspektive otrok.

10 let romske TV-oddaje Kaj govoriš

Romska televizijska oddaja So vakeres/Kaj govoriš je bila prvič na sporedu konec marca 2008. Ustvarjalci oddaje, ki je na sporedu vsako drugo soboto na 1. programu TV skušajo predstaviti pestrost romske kulture in jezika, s kamero pa ponudijo možnost, da skupaj z njimi pokukamo v življenje Romov. Z vsebinami prav tako spremljajo politično dogajanje, ki zadeva romsko skupnost v Sloveniji, in opozarjajo na težave in ovire, s katerimi se nekateri Romi pri nas še vedno vsakodnevno srečujejo. V oddaji, ki jo soustvarjajo Monika Sandreli, Sandi Horvat, Enisa Brizani, Vinko Cener in Tjaša Šarkezi, so gledalcem predstavljene tudi zgodbe Romov od drugod, ne le iz Slovenije, in tako spoznamo še kakšno romsko narečje, ki ga pri nas ne slišimo.

Tekst: Ana Pivk v sodelovanju z uredništvi, foto: arhiv RTV SLO

Izkušnje in modrost z roko v roki
s svežim vetrom in mladostno energijo

Marjan Lah, dolgoletni novinar in odgovorni urednik športnega programa Televizije Slovenija, producent neposrednih prenosov olimpijskih iger v Atenah, Torinu, Vancouvru in vodja tehnične ekipe Televizije Slovenija na olimpijskih igrah v Sočiju. Zdaj opravlja delo eksperta področja in svetovalca generalnega direktorja.

V mladosti se je kalil v tiskanih medijih (Primorski dnevnik, Pionirski list) in bil ustanovitelj športnega tednika Utrip. Takoj po diplomi na Fakulteti za šport se je kot novinar zaposlil na Televiziji Ljubljana, bil urednik športne oddaje Sedma steza, urednik tedenske športne oddaje Še nekaj zase in športni komentator v različnih športnih panogah (alpsko smučanje, gimnastika, rokomet in odbojka). Marjan Lah je s svojim strokovnim znanjem in bogatimi izkušnjami sodeloval v številnih mednarodnih športnih organizacijah kot predstavnik RTV Slovenija v skupini za šport ter podpredsednik festivala Golden Shoot v okviru EBU, član informacijskega sistema Mednarodnega olimpijskega komiteja v Naganu, član izvršnega odbora Eurosporta, izvršni producent in koordinator produkcijskih ekip na olimpijskih igrah v Atenah, Torinu, Vancouvru in vodja slovenske produkcijske ekipe v Sočiju, zdaj pa opravlja dela eksperta področja in svetovalca generalnega direktorja.

Študirali ste na Fakulteti za šport. Ste že med študijem razmišljali, da bi radi delali na televiziji? Pravite, da je pri športu pomembno poznavanje tudi druge strani športa. Koliko odrekanj in truda je treba, da tekmovalec zmaga. Kako se loči dober športni novinar od slabega? Vam je osnovna izobrazba pomagala pri nadaljnji karieri športnega novinarja, odgovornega urednika in navsezadnje tudi izvršnega producenta pri mednarodnih projektih?

»Vsak študira, kar mu manjka,« je rekel prijatelj Levovnik. Mu pritrjujem. Ne le v šali. Ne, na to, da bi kdaj delal na televiziji, pri dvajsetih nisem niti pomislil. V ospredju je bil šport, videl se nisem niti v šoli, pač pa ob robu igrišča. Na TV me je »pripeljal« Ivo Milovanovič, ki me je nekajkrat nagovarjal. Vsaj dve leti. Gimnazijska naveza, ko sva se oba udejanjala v športu, kdaj pa tudi kaj napisala za gimnazijsko glasilo. Potem sem v enem tednu pustil vse drugo in končal v petem nadstropju sosednje stavbe, kjer je gostovala TV Ljubljana. Pisal se je oktober 1975. Hitro sem ugotovil to, kar ste rekli: kaj je potrebno poleg jezika, spretnosti povezovanja misli, nastopa pred kamero in mikrofonom itd. ter za opredelitev, kaj loči dobrega od slabega novinarja na katerem koli področju – široko splošno znanje in poglobljena specialna znanja, predvsem pa izpiljen občutek za vedenje, kaj posamezniku ali kolektivu lahko pomeni poraz in kaj vse je treba žrtvovati za zmago. Kakršno koli, v gospodarstvu, v ustvarjanju in poustvarjanju, avtorstvu, športu. Takratna Visoka šola za telesno kulturo – v naslovu je imela kulturo – je bila med tremi najboljšimi v Evropi. Zaradi mednarodno priznanih korifej D. Ulage, K. Petrovića, V. Krevsla, T. Bolkovića, J. Šturma, S. Kristana …, ki so takratno telesno kulturo tako dojemali – kot kulturo, torej, ki so segali na področje fundamentalnih in ne le aplikativnih raziskav, ki so se povezovali s kolegi v Olomucu in v Leipzigu, z zavodoma, ki sta bila takrat daleč pred vsemi na svetu. Prav ti profesorji in prijatelji, so moji generaciji vcepljali širino. Nas navajali, da smo o športu kot takem vedno razmišljali funkcionalno: da je posledica družbeno-kulturnih razmer, družbenega dogovora, ravni osebnega in kolektivnega zavedanja in vedenja (znanja), da moramo o vrednotenju nekega dosežka vedno razmišljati retro- in introspektivno. Ja, lahko rečem, da so mi prej omenjeni, posebej Petrović, pri katerem sem diplomiral s področja sociologije športa, dali več, kot bi sploh smel pričakovati kot študent in zaprisežen športnik! Naučili so me tudi, da se vodja rodi. Kar sem lahko pozneje ocenil tudi v mednarodni praksi, kjer velja: si ali nisi! Zato me danes precej zabavajo razni guruji vodenja, poplava takšne literature in logika, da šef postaneš s hitrim tečajem iz vodenja.

Vaš prvi nadrejeni je bil Tugo Klasinc, od katerega smo se nedavno poslovili. Imeli ste priložnost delati z velikani malega ekrana Benom Hvalo, Stanetom Škodlarjem, Markom Rožmanom. Se samo meni zdi ali smo imeli včasih več spoštovanja do ljudi, ki so utirali gazi novega medija. To so bila velika imena športnega novinarstva, vedno polni novih idej, z željo gledalcem ponuditi čim boljšo izkušnjo. Kako se danes spominjate sodelovanja z njimi?

To je bila pa naslednja izjemna generacijska, človeška in poklicna priložnost! Ki je nima veliko ljudi. Ne v našem mediju, tudi sicer ni več takih naključij. Imel sem srečo, vse bolj ugotavljam. Nihče od imenovanih ni delal le v športnem novinarstvu. Njihovo polje izražanja človeških in medijskih potencialov je bilo izjemno široko. Od kulture, surove in primarne politike do osnov filozofije socialnega agregata. Kar je najpomembneje: bili so Naravne avtoritete! Ne priučene, ne zahtevane po nekih božjih ali že kakšnih za-

povedih današnjega časa! Z izrazitim »nosom« za kadre, s potrpežljivostjo vodenja mladih k razjasnjevanju vloge besede, vejice in t. i. umetniškega predaha v govorjenju TV-reporterja (kar je danes zaničevana lastnost t. i. pripovedovalcev zgodb, ki se ne zavedajo, da v ospredju niso oni, pač pa sta ustvarjalnost športnika in šport kot tak! Pa saj to ne velja samo za šport!), v razumevanju vloge in tudi mesta športa v družbi in najpomembneje: razumevanje, kaj televizija kot medij je in komu je odgovorna! Bili so tudi – ali pa predvsem – mentorji. Z veliko začetnico. Sam sem imel privilegij, da me je že po štirih mesecih prihajanja v takratno Uredništvo telesnokulturnih oddaj vzel pod svoje peruti Beno Hvala. Že po letu, dveh mi je začel polniti glavo o broadcastingu. Ko se mi še sanjalo ni, kaj naj bi to pomenilo. Vpeljeval me je v vse tančine produkcijskih procesov. Tega danes ni več. Pa ne da ne bi bilo izkušenih in voljnih. Ne! Gre za vgrajeno sistemsko napako že v prejšnjem odgovoru opredeljenih novih šefov in šefičev. Ki ne razumejo niti svoje vloge vodij, kaj šele, da bi znali soustvarjati nove dobre kadre, ne le novinarje. Slovenski medijski prostor so zavzeli kretničarji, urednikov ni več! To je bil tudi eden od razlogov, da sem po letu 2000 odkorakal v tujino.

Še nikoli ni bilo lažje v javnost prenesti lažnih novic, postaviti nekoga na sramotilni steber, z nekaj kliki na družbenih omrežjih sprožiti javnega linča /Jakov Fak/. Vedno ste odločeni povedati svoje mnenje, ko gre za človekove pravice, spoštovanje osnovnih moralnih zapovedi, kritiziranje vsega in vseh kar povprek, da je treba stati na moralnih normah, se za njih boriti … in kot takega vas vidimo tudi danes.

O, hvala. Ne vem, zdi se mi sicer malce ponižujoče, da bi javno pral naše perilo. V interni javnosti pa, res je, povem. Ker to čutim za svojo dolžnost. Če kaj odmeva – no, tu sem pa malce skeptičen. Presojam, da je preveč lažne solidarnosti v kolektivu. Da je pomembneje, kako si videti, kot pa, kaj veš in poveš! Ko je pomembneje, da si vsakič na straneh preštevilnega rumenega tiska, kot pa dobra ideja, o kateri se razgovorijo v resnih medijih. Ko se samo čaka, kaj bo urednik zapovedal, namesto da bi ga zasuli s predlogi. Ko se izraz »demokracija« popolnoma zgrešeno razume v mediju. Namreč: demokratičnost se kaže v številu idej, urednik izbere in pozneje usmerja oz. postavi vsebinski (nikakor pa politični!) cilj nekega prispevka, projekta in, torej, govorimo o demokraciji na ravni izbora, potem pa te ni več oz. je ta podrejena jasnim kriterijem medija in splošnim človeškim vrednotam. Govoriti tu o t. i. etičnih vprašanjih je zgrešeno. Etika da, če jo razumemo ozko, oprto na prej omenjene produkcijsko-medijske kriterije. Sicer pa sam raje uporabljam osnovna moralna načela za preproste uredniške in novinarske kriterije. Prav ti kriteriji nekega procesa dela so edini jez pred poplavo lažnih novic, ki so produkt današnjega tehnološkega razvoja. Ki, če nimamo dovolj osnovnih in specializiranih znanj, če smo kronično negotovi, eskalirajo v nezadržni padec kakovosti! Ker je neznanje vzrok za nepreverjanje oz. nejasna uredniška roka dopušča copy-paste žurnalizem. Krivi so uredniki in ne toliko novinarji. Zato, zato torej, ker ni bilo prave uredniške roke, se je lahko zgodil Fak! Zame je preprosto nemogoče, da nacionalni medij sodeluje v farsi izbora nosilca zastave, ko je že vnaprej jasno, da bo pogrom na družbenih omrežjih. Predvidevanje ni samo lastnost dobrih šahistov, imeti jo mora tudi pravi urednik!

Tu je šlo za posameznika. Položaj je podoben, ko gre za RTV Slovenija. Skoraj vsak zapis o RTV Slovenija sproži val negativnih opazk in celo pobud za prekinitev plačevanja RTV-prispevka ali pozivanj k odstopu tega ali onega. Kako ubraniti ugled RTV in opozarjati na pomen in poslanstvo nacionalne radiotelevizije?

Absolutno je možno. Trdim, da se vse da, če obstaja dovolj motivacije, ki je prvi pogoj, da se skupina podobno mislečih, ne enako mislečih, z veliko strokovnega znanja odloči, da bo izvedla katero koli spremembo na katerem koli področju. Da, v življenju se vse da. Seveda so procesi različni. Lahko je z danes na jutri, ampak revolucij ni več v življenju. To je mučno delo, kot je tudi ustvarjanje dobrega novinarja in dobrega programa mučno delo. Kako zdaj to doseči, če ste me konkretno vprašali? Tesno je treba povezati kritično maso razuma, ki ga je v hiši še dovolj, se premišljeno odzivati na pogromaštvo (ne na vsako pasjo bombico), to vsakodnevno dokazovati s svojim kakovostnim delom, se ločiti od pokvarjene ideje »uravnoteženosti«. Predvsem pa je iz vseh napisanih internih dokumentov treba izluščiti t. i. Statement hiše! Ki ni zbirka leporečenja, temveč samo nekaj točk, ki pa so svete. O tem sva pisala pred leti s kolegom Marjanom Kraljem. Na podlagi teh svetih postulatov mora katero koli vodstvo potem tudi delovati, v našem primeru ostro in takoj (primer ORF) se javno odzvati v zaščito hiše in predvsem v zaščito njenih ustvarjalcev. To je bistveno! Sodelavci, vsi tako ali drugače zaposleni, morajo jasno čutiti, da za njihovim delom ter za njihovo osebno integriteto stoji hiša! In tega v zadnjih nekaj letih, kar lahko sledim dogajanjem, ni bilo dovolj! Če je že bil odziv, je bil post festum, pa še to medel. Odzivi na rušenje ugleda morajo biti tudi v imenu gledalcev, naših lastnikov. Potem bodo razne neumne grožnje z referendumi samo ropotanje neukih ali frazeologija partitokracije pred vsakokratnimi volitvami. Če sklenem: bistvo obrambe je kakovost vsebin, dobro premišljenih in ne špekulativno uvrščenih na oddajne mreže. Pri tem mislim na udinjanje ciljnemu občinstvu, marketinškemu kapitalu ter, najhuje, politiki! Tega nacionalka preprosto ne sme delati. Ne sme, oprostite podrobnostim, na ekranu prikazovati politike v kazenskih postopkih – ker s tem neposredno sporoča, da se sme kdor koli norčevati iz pravosodja, ne sme objavljati plačljivih oddaj, v katerih se tudi patološko skrivljene osebnosti ponašajo z uspehom svoje prodorne podjetniške pameti.

Seveda, boste rekli, imamo zakon o RTVS, pa še trije zakoni nas uokvirjajo. Ja, res je! Če že govoriva o zaščiti hiše, potem je naloga vodstva, da se lex specialis spremeni/dopolni ter tudi spremeni naš status v krogu javnih zavodov. Katero koli vodstvo bo to prepoznalo kot podlago za uveljavljanje in uveljavitev Statementa, je/bo zmagovalec!

Marjan, ste človek z ogromno izkušnjami. Se vam zdi, da imamo na RTV Slovenija dobro urejen prenos znanj s starejših, usposobljenih strokovnjakov na posameznih področjih na mlade rodove in nasprotno. Ali dovolj upoštevamo mlade z njihovimi svežimi in inovativnimi idejami ter jih uvajamo v proces delovanja in ustroj hiše? Zdi se, da je tega prenosa še vedno premalo. Mentorstvo ne pomeni le uvajanje novega zaposlenega, ampak tudi prenos znanj in izkušenj na znanja željne.

Marjan Lah z ženo Niko v Grčiji

Na obe vaši temeljni vprašanji je odgovor – ne! Bili so dobri poskusi, posebej v obdobju polnega delovanja Izobraževalnega središča, to pa je bilo tudi vse. Bilo pa je veliko neformalnega mentorstva, ja, vendar pred desetletji. Omenil sem že Bena Hvalo, ki ni le name prenašal svojih znanj in izkušenj. Danes, ko bi to nujno potrebovali, smo v praznem prostoru. Uspešno smo izničili pred leti načrtovani program mentorstva v IS. In to zdaj, ko bi bilo najbolj potrebno. Umetno nam je uspelo razdvojiti mladostno, kdaj vihravo ustvarjalnost od izkušene premišljenosti, postaviti ločnico, dva bregova, ki se v modro vodeni instituciji prepotrebno samo dopolnjujeta.

Dolga leta ste bili športni komentator, urednik in odgovorni urednik športnega programa. Uveljavili ste se tudi v mednarodnem okolju. Bili ste izvršni producent na OI v Atenah, Torinu in Vancouvru. Mednarodna skupnost je prepoznala znanje in kakovost naših produkcijskih ekip in povabila tako ekipe RTV Slovenija kot tudi vas k sodelovanju pri pomembnih mednarodnih projektih.

Ja, drži, delal sem precej v tujini. Pri čemer moram poudariti, da sem se vsega naučil tu, v Ljubljani, na RTV Slovenija. V tujino nisem šel, da bi se česa moral naučiti, »kupili« so moje znanje. Bolj se mi zdi pomembno poudariti, da je bila od konca sedemdesetih let RTV Ljubljana na mednarodni tehtnici kakovosti že prepoznana kot ena najboljših proizvajalk mednarodnega RTV-signala na svetu. To smo izrazito gradili v osemdesetih in devetdesetih, ko sem se podpisal pod projekte 44 različnih športov, pod 180–190 neposrednih prenosov na leto. Na to ekipo sem izjemno ponosen. Nastavke kakovosti je naredil Žižek s Planico, nadaljeval in postavil kanone Beno (zgledujoč se po L. Riefenstahl), njegov naravni naslednik je bil Stane Škodlar. Vsak posameznik v ekipi je natančno vedel za svoje mesto, do popolnosti so razumeli vsak šport – kar ni nujno lahko, do popolnosti so ta znanja znali z lahkoto prenesti na kateri koli drug dogodek. Pa čeprav je šlo za neposredni prenos zadnje poti Tita iz Ljubljane v Beograd ali pa obisk papeža. Zdajšnja ekipa še diha, obdržala je visoko kakovost, sledi trendom. Ima pa zdaj vsekakor premalo pravih mednarodnih izpitov v domovini, premalo treninga v visoki intenzivnosti.

Ko sva ravno pri mednarodnem sodelovanju – kje lahko povlečemo vzporednice med delom naših in produkcijskih ekip v tujini?

Če govoriva o vsebinsko-produkcijski ekipi za neposredne prenose, torej režiserja (Škodlarjevo zapuščino zdaj upravlja Dejan Čretnik), inženirjev, kamermanov, videomikserjev, zvokovnih mojstrov, montažerjev v vseh oblikah produkcije, podpornem osebju, potem smo absolutno konkurenčni. Tudi v smislu organizacije dela ni bistvenih razlik, še več, z manj ljudmi znamo narediti bolje kot drugi! Ko stopijo ti ljudje v mednarodno areno, natančno vedo, kdo je kdo, kaj je kaj, kaj je 110-odstotna kakovost. Torej ni naključje, da sem s štirih olimpijskih projektov dobil posebna priznanja za Ekipo, tudi takšna: »Veliko smo se naučili od vas. Pravzaprav dostikrat t. i. veliki ne znajo razumeti, da ima mala RTV SLO take potenciale.«

Podobno zadnje čase opažam tudi pri športnikih, dosežkih v znanosti. Kakšni neverjetni potenciali so med nami glede na skromne razmere za delo v primerjavi z velikimi nacijami.

Res je. O tem sem veliko razmišljal. Gre za prastrah male skupnosti, ki se zaveda, da brez širokih in do potankosti izpiljenih znanj ne more obstati. Reciva temu slovenski genom kakovosti.

Razvoj novih tehnologij je prinesel nov način gledanja televizije. Le redki jo danes še gledajo v živo, drugi se zaradi večnega pomanjkanja časa zatekajo h gledanju in poslušanju izbranih vsebin z zamikom, naročajo se na podkaste in podobno. Postali smo zahtevni uporabniki. Rezultate pričakujemo takoj, na različnih portalih, s tem pa je tudi večja možnost manipulacij s podatki, novicami in ljudmi. Kakšen uporabnik teh storitev ste vi?

Sem ortodoksen uporabnik: gledam TV, v ekran. Vse drugo je zame redek pripomoček ali reševanje v sili. Zastarelo? Na neki način gotovo. Pa me ne moti. Trdim, da bo televizija obstala, da bodo tudi v novih generacijah agregati z maksimo »you wanna watch right now in this very moment«. Tehnologija nas tako ali tako že vse življenje prehiteva, vsebina

Zoran Lemajić, Marjan Lah in Primož Sark

caplja za njo, se ji dostikrat slabo prilagaja. Ampak – TV bo obstala, nekoliko se bodo dopolnile vsebine, nikakor pa ne naslednjih 20, 30 let. Glavni namen nacionalnih postaj je prikaz približka objektivnih dejstev našega življenja s ciljem izobraževanja, informiranja, širitve kulture premisleka o nas samih. Posebej zadnje bo še kako obstalo!

Kako pa preživljate prosti čas? Včasih sta prijateljevala z intelektualcem Brikijem (Marjanov pes). Vaše police se šibijo pod težo knjig, veliko ste jih namenili tudi za knjigobežnico RTV. Hvala vam za to. Poleg knjig ste tudi velik ljubitelj glasbe.

Hvala vam za njihovo oskrbo. Naj živijo! Saj mi je žal za kakšno podarjeno, ampak nimam jih več kam dati. Praktično vse preberem, kar je pametnih novosti, ki jih kupim, kajpak. V zadnjih dveh letih sem se malo zabaval s svojim zdravjem in tudi zato mi je bil moj intelektualec Briki resnični prijatelj. Zdaj mi zelo manjka. Kako preživljam prosti čas? Zdaj spet z rekreiranjem. Pa z veliko branja knjig. Z gledanjem televizije je zdaj drugače kot včasih. Zdaj se odločim, kaj bom gledal in kje. Informativne oddaje gledam na France24, ki je v tem trenutku definitivno najboljši novičarski kanal na svetu. Primerjam malo z Russia Today, CNN-a ne gledam več, gledam še vedno BBC, jasno, naše RTV-programe … Glasba? Ja, spremlja me od otroštva. Rockovska generacija, pač. No, paleta je sicer širša. Imam pa v avtu stalno Cougarja Mellencampa, Claptona, Tanito Tikaram, Traveling Wilburys, B. B. Kinga, Le Hookerja. Ah, muzika! Eno lepših izražanj pravih vsebin!

Dejavni ste tudi na družabnih omrežjih, na Facebooku spremljamo, kako krepite vezi z nekdanjimi sodelavci, in to me navdaja z upanjem. Da je vsako obdobje našega življenja nekaj posebnega. Da se imaš lahko tudi po tem, ko si že enkrat v pokoju, zelo lepo.

Čakajte – me pošiljate v penzijo? Že? Ta pa je dobra!

Ja, jaz sem zdaj na družabnem dve leti. Bil sem prisiljen, tri mesece se nisem gibal, pa še kaj. Po mesecu in pol nisem več mogel kar naprej brati. Nenadoma sem ugotovil, da nimam luči na pravem mestu v stanovanju … Ja, s kolegi in prijatelji na različnih meridijanih sem precej povezan. Izmenjujemo strokovna mnenja, rešujemo zagate, ocenjujemo. Zdaj je bila na vrsti kakovostna ocena ZOI. Malo je pa tudi zabave, ko tudi z izborom muzike precej naravnost povem svoje mnenje.

O športu in televiziji pa nerad govorim na takšnih kanalih, ker se mi zdi nehigienično.

Če pustiva šport ob strani … Kakšno pa je vaše mnenje o odnosu države do kulture?

Precej ambivalenten! Nerazumen. Definitivno. Državna uprava, ljudje, ki bi morali delati za nas državljane, so, posebej na tem področju, izgubili kredibilnost. Tako je še kakšen mandat več, ampak zdaj je že nekajletna gospodarska rast! Spet sva pri kriterijih, o katerih sva govorila na začetku, ki jih vsak pameten minister mora imeti, vsaka vlada razumeti, parlament odgovorno sprejeti. V štirih letih ta sestava ni zvalila nove medijske zakonodaje, ki jo, mimogrede, zahteva EU, ni sprejela kredibilnega nacionalnega programa kulture, ni dopolnila našega zakona. Čisti prosti tek z zmanjševanjem sredstev – pa naj še tako ropotajo z milijonom več. No, dokaj »tvorno« smo z večernimi argumenti na ta tanek led stopili tudi mi. Kaj nam je bilo tega treba? Zavoljo piskrčka več marketinškega denarja? Dajte no! Nacionalka, kot sem že rekel, mora imeti Statement! To je tako in zato, ker MI mislimo, da je PRAV!

Tekst: Darja Slokan,
foto: osebni arhiv Marjana Lah

Jan Eržen v akciji, foto: Adrijan Pregelj

Planica je kraljica

Smučarski poleti v Planici so vsako leto tisti RTV-jevski športni projekt, o katerem se največ piše, prikazuje in govori. Seveda je bilo tako tudi letos, saj gre za »kraljico« zimske produkcije.

Planica je projekt, ki je vsako leto ocenjen z odliko (že nekaj sezon najboljši prenosi smučarskih skokov). Vsako leto stremimo k odličnosti in projekt nadgrajujemo z različnimi tehnološkimi in izvedbenimi novostmi, ki so bonbončki prenosa. Seveda vse težje konkuriramo bogatejšim svetovnim produkcijam, zato pa toliko bolj izkoriščamo svojo iznajdljivost, izvirnost in znanje. V zadnjih letih skušamo smučarske polete predstaviti tudi na drugih platformah, zato v TV produkciji podpiramo tudi potrebe Multimedijskega centra in Radia.

Naj opozorim, da je za nas tehnike to le eden od pomembnih in zahtevnih projektov. Morda je prav, da najprej spomnim, da smo letos v Planici že končali prenos smučarskih tekov, ki so po zahtevnosti tako tehnično, kot tudi produkcijsko, še večji zalogaj od smučarskih poletov. Ta projekt ni bil tako medijsko izpostavljen, niti znotraj hiše, kot tudi v javnosti, za kar je eden izmed razlogov tudi ta, da v zadnjem obdobju v tem športu naši športniki ne posegajo po najvišjih mestih.

No, pa se vrnimo nazaj k smučarskim poletom, ki se za nas ne začnejo marca, kot za večino ljubiteljev poletov, temveč veliko prej. Projekt je s stališča zaposlenih v organizacijski enoti televizijska produkcija namreč razdeljen na več faz, in sicer: priprava, postavitev, izvedba in zaključna faza. Celotna zgodba se torej začne s pripravami, ki so izvedene še preden prve snežinke prekrijejo dolino pod Poncami.

Faza priprave

Izvedba tako velikega projekta zahteva dobro sodelovanje med uredništvom športnega programa in televizijsko produkcijo. Eno izmed pomembnejših vlog na projektu Planica ima dolgoletni producent Lado Vindiš, odličen poznavalec tako prizorišč, kot tudi zakulisnega dogajanja na športnih projektih in hkrati dolgoletni član OK Planica. Seveda je v tej fazi že vključen tudi režiser projekta Dejan Čretnik, ki je naslednik, žal preminulih, režiserskih legend Bena Hvale in Staneta Škodlarja.

Prve pogovore in sestanke za letošnjo Planico smo izvedli že v preteklem letu. V tej fazi se je organiziral ogled, ki so se ga udeležili tudi kadri TV-produkcije, ki so tehnični nosilci projekta Planica 2018, in sicer predstavniki scene, osvetljave, zvoka, kamermanov in tehnični vodja projekta. Planico sicer vsi zelo dobro poznamo, vendar so zaradi sprememb pri njeni infrastrukturi in vključevanja novih tehnologij ogledi še vedno potrebni.

V infrastrukturo Planice je vloženega tudi veliko našega znanja oz. »know how«, da je prizorišče čim bolj prijazno uporabnikom RTV-ja. Tu gre v prvi vrsti za optične povezave, ki jih izkoriščamo za premagovanje velikih razdalj med reportažnim vozilom in kamerami, mikrofoni in komunikacijskimi napravami.

V tej fazi vsako leto vključimo tudi TV-inženiring, ki nam zagotovi oz. pri proizvajalcih najame ali kupi najnovejšo tehnično opremo.

Idejno zasnovo projekta pripravi režiser, ki določi postavitev kamer. Kako bo zadeva tehnično izvedena poskrbi tehnični vodja, ki izdela natančne načrte, ki vsebujejo tako opremo, kot tudi kadre, ki bodo potrebni za izvedbo projekta. Tehnični vodja projekta Planica 2018 je Igor Pleško, ki mora sodelovati s posameznimi sektorji, ki so vključeni v izvedbo (zvok, tehniki mobilne produkcije, energetik, komunikacije, nadzor frekvenc …). Posamezne probleme, ki nastopijo v fazi načrtovanja, rešujemo na skupnih tehničnih sestankih.

Skupina za reportažna vozila skupaj z ostalimi deležniki iz OE TVP pripravi opremo za teren, kar pomeni, da kolegi preverijo delovanje kablov, očistijo optične konektorje, popravijo opremo, hkrati pa se v reportažnem vozilu že delno konfigurirajo posamezne aparature in se postavi ogrodje za »setup« vozila (krmilni sistem, EVS-i, Intercom, avdio periferna oprema …).

Faza postavitve

Faza postavitve se začne v skupini za sceno, ki postavi potrebne scenske elemente za namestitev kamer (stolpi, praktikabli, komentatorski studio…). Pri svojem delu morajo upoštevati varnostne standarde, saj so vsi scenski elementi vsako leto pod drobnogledom inženirja za varnost in inšpektorjev, ki tudi v kasnejši fazi spremljajo varnostne standarde, tako pri energetskih priklopih, kot požarno-varnostnih ukrepih.

Zvokovni tehniki in tehniki mobilne produkcije svoje delo začnejo že pred prihodom reportažnih vozil, saj postavijo (kablirajo) vse povezave do kamer in mikrofonov. Pri kamerah danes ne kabliramo več s triax (koaxialen kabel z dodatnim t.i. drugim oklopom) kabelskimi povezavami, temveč se uporabljajo hibridne povezave (kabel med reportažnim vozilom in kamero ima dve optični vlakni in napajanje). Do nekaterih kamer uporabimo optično omrežje, ki je v lasti organizatorja. Pri teh kamerah moramo zagotoviti brezprekinitveno oz. neprekinjeno napajanje (UPS). UPS naprave je treba zagotoviti na vseh ključnih optičnih zvezdiščih.

Na tem mestu je verjetno treba omeniti, da asistenti reportažnih vozil (Miha Kos, Viktor Gaser in ekipa) in avdio asistenti (Jani Hauptman, Klemen Ribič …) niso ljudje, ki zgolj vlečejo kable, kot morebiti zunanji opazovalci dojemajo njihovo delo. Pri svojem delu morajo

poznati ogromno tehnične opreme (kamere, objektive, stative, terminalno opremo, optične in video povezave, pripadajoče priključke, mikrofone, komentatorske kabine, poznati teren, prav tako morajo znati prebrati tehnične načrte povezav). Polaganje kablov je danes namreč samo en segment dela asistentov, ki je nujno zlo in ga kolegi opravljajo z veliko vneme in skrbnostjo.

Poleg tega je treba zagotoviti avdiovizualne komunikacijske in mrežne povezave z grafiko (zunanja grafika), sodniškim stolpom, trenersko tribuno, ogrevalno hišo, tekmovalno vasjo, tiskovnim središčem ...

V tej fazi na prizorišče pripeljemo vsa potrebna reportažna in spremljevalna vozila z opremo. Zaradi omejitve velikosti televizijskega prizorišča je potrebna natančna postavitev vozil, kjer je treba upoštevati dostope do energetskih virov in signalnih priključnih omaric. Ko so vozila postavljena, najprej zagotovimo vse aspekte varstva pri delu (energetska varnost, ozemljitve, požarna varnost ...).

Sočasno potekajo povezovanja reportažnih vozil in prevoz ter postavljanje kamer. Kamere postavijo video inženirji in kontrola kamere. Od trenutka, ko so kamere postavljene, reportažnega vozila ne izklapljamo več, temveč so vse aparature do konca projekta vključene, s čimer zagotavljamo tudi ogrevanje kamer, da v objektivih ne prihaja do rosenja. Ko je celotni TV sistem postavljen, pričnemo s tehničnimi vajami. V tej fazi že sodeluje režiser, ki lahko opozori še na morebitne spremembe pri pozicijah kamer ali npr. zamenjavi objektivov. Na tehnični vaji se nastavi in testira tudi sistem za virtualno linijo in celotno grafično podobo.

Za izvedbo letošnjega prenosa poletov v Planici smo samo za mednarodni prenos uporabili 25 kamer in pribl. 70 mikrofonov.

Vse tehnične aktivnosti bi bile popolnoma brezpredmetne, če v tej fazi ne bi zagotovili tudi pošiljanja signalov na satelite in vseh povezav (avdio, video, računalniške mreže in komunikacij) do RTV centra v Ljubljani. V ta namen uporabljamo opremo, ki je plod lastnega znanja in zagotavlja do 160 km povezave preko optike.

Faza izvedbe

Faza izvedbe se prične, ko na prizorišču poteka preizkus skakalnice. Ta dan potekajo vaje in snemanja, ki so namenjena predvsem ekstremno dolgim poletom v primeru rekordnih skokov.

Za prenos smučarskih poletov je eden od pomembnih segmentov tudi zajem zvoka na prizorišču. V tem segmentu smo z dolgoletnimi izkušnjami postali zavidanja vreden proizvajalec signala. V primerjavi s tujimi televizijami, ki uporabljajo različne načine predhodno posnetega zvoka, mi zajamemo realen zvok. Seveda je za takšno operacijo treba veliko izkušenih tonskih tehnikov in asistentov, ki stojijo ob doskočišču in s paraboličnimi usmerjenimi mikrofoni lovijo zvočne efekte. Ti so bolj občutljivi na visoke frekvence, ki predstavljajo zvok skakalca, ki leti skozi zrak. Vse poteka pod budnim ušesom tonskih mojstrov Aleša Komana in Marka Vogrinca. Za zagotovitev mednarodnega avdio signala v Planici uporabimo med 60 in 70 mikrofonov. Kljub stereo oddajanju, pa že več kot deset let postavimo in »za vajo« naredimo tudi prostorski 5.1 izdelek, saj je to edinstvena priložnost (enkrat na leto) za produkcijo, s katero si avdio ekipa nabira izkušnje za produkcije olimpijskih iger in podobnih projektov.

Za dober prenos so seveda nujno potrebni vrhunski kamermani, ki morajo spremljati letalca na zaletu, pri odrivu, spremljati krivuljo leta, doskok in prihod v iztek. Kamermani so razdeljeni na kamere po svojih specialnostih, usposobljenosti in izkušnjah. Vsako leto jih skrbno razporedi Rok Škodlar. O zahtevnosti spremljanja skokov s stališča kamermanov je bilo zapisanega in povedanega že veliko, zato morda le namig za razmislek: predstavljajte si, da mimo vas s hitrostjo 100 km na uro drvi skakalec, vi pa ga morate spremljati s kamero, ga pravilno pozicionirati, hkrati pa skrbeti še za zoom in seveda ostrino. Tu so naši kamermani resnično mojstri.

Signal iz kamer je vezan na reportažno vozilo, kjer se ustvari slika, ki jo gledate doma. Poleg režiserja so v avtu tudi video mešalec Boštjan Krois in ostali člani tehnične ekipe. V veliko pomoč režiserju je seveda tajnica režije, ki je glede poteka samega prenosa obarožena z največ informacijami.

Lepi posnetki, ki jih naredijo kamermani, bi bili brez prave vrednosti, če jih kontrole kamer in video inženirji ne bi med prenosom ves čas popravljali. Kamere morajo biti izenačene, kar je ob spremenljivih svetlobnih pogojih (senca, sonce, sneg, dež) včasih zelo zahtevno opravilo. Kontrole kamer so uigran team, ki delujejo kot eno, pod nadzorom Boštjana Kisovca in Aleša Štefančiča.

Izurjena ekipa za počasne posnetke poskrbi za to, da gledalci lahko vidijo, kako se je tekmovalec odrinil z mize, lovil veter v zraku ali doskočil v telemark, če sploh ... Danes se to izvaja na EVS-jih, strežnikih, ki imajo možnost hkratnega snemanja in predvajanja. Ekipa je izkušena, saj so mojstri Branko Milenković, Tedej Strah in ekipa že opravili toliko počasnih posnetkov na različnih prenosih, da bi to lahko počeli že miže, če se nekoliko pošalimo. Tu je treba omeniti tudi specialne kamere, kot npr. SSM - Super slow motion kamera, ki proizvede nekajkrat večje število polslik kot normalne kamere. Ti posnetki so namenjeni počasnim posnetkom, kjer je zabeležen vsak detajl in slika pri počasnih posnetkih ni zmazana. Tudi SSM kamera je vezana na EVS ali podobno napravo. Nekajkrat smo si za Planiške skoke pri proizvajalcu kamer izposodili tudi t. i. »Ultra slow motion kamero«, ki je nadgradnja SSM kamere in nudi še več polslik in s tem zagotavlja odlične počasne posnetke.

Standardi na takšnih prenosih so visoki, visoki pa so tudi zaradi ekipe Televizije Slovenija, ki jih vsako leto dviguje. Pri prenosu tako pomembnega in velikega dogodka kot je Planica, gre za timsko delo, ki je tako dobro, kot je dober najšibkejši člen.

Zaključna faza

Po podelitvi nagrad najboljšim letalcem se navadni smrtniki dvignejo iz svojih naslonjačev, pokritizirajo ali pohvalijo naše skakalce in si pripravijo malico, ki je po opoldanskem kosilu že skoraj nujna. No, naši kolegi pa po odličnem prenosu stopijo iz reportažnega vozila, se oblečejo, zavežejo gojzarje, saj sledi pospravljanje opreme. Večji del opreme je namreč pospravljen že v nedeljo (zadnji dan prenosov). Asistenti pa delo opravljajo še naslednji dan. Ko šoferji pripeljejo opremo do logističnega centra na Rudniku, sledi sušenje. Vso opremo, ki je bila kar nekaj dni na odprtem, je potrebno posušiti, odpraviti napake na aparaturah, zbrisati kable, zamenjate konektorje ...

Planica, Planica, ledena kraljica ... in potem smo vsi ponosni, utrujeni in izpraznjeni. Ko je projekt končan, povabimo vse sodelavce, ki so delali na zimskih projektih (ne le Planico, temveč tudi ostale velike športne projekte), da nazdravimo s kozarčkom penine. Vsi pa se v podzavesti že zavedamo, da smo zopet na točki nič. Vse dobro namreč hitro pozabimo, na vse slabo dolijemo bencin, psi zalajajo, karavana pa je že odšla naprej. Novim projektom naproti.

Tekst: Jože Knez, foto: Adrijan Pregelj

Pri produkciji nekaterih športov smo enostavno najboljši

Pogovor z vodjo TV-produkcije Jožetom Knezom o sodobni tehnologiji, ki nam je na voljo za produkcijo programov, visoko usposobljenih kadrih, ki jih premoremo in miselnem ustroju, ki ga moramo prilagajati napredku tehnologije, če želimo še naprej ostati na visoki kakovostni ravni na področju televizijske produkcije.

Kako se je spremenil način dela z začetkom uporabe HD reportažnih vozil in slovesom starih SD reportažnih vozil?

Največji prehod v tehnologiji, tako v načinu razmišljanja kot tudi v načinu delovanja, se je zgodil leta 2000, ko smo kupili prvo digitalno reportažno vozilo RA 12. Prehod iz analognega sveta v digitalni je bil z vidika delovnih procesov in načina razmišljanja veliko večji razvojni korak kot prehod iz SD tehnologije na HD tehnologijo. V novih HD vozilih je tehnologija sicer naprednejša, a prehod z vidika delovnih procesov in načina razmišljanja je manjši.

Kakšne so prednosti uporabe vozil s HD tehnologijo?

HD 1, naše največje reportažno vozilo, je opremljeno s 13 HD kamerami. Kamere so z RA-jem povezane preko hibridnih kablov (optika in napajanje). Vse HD kamere imajo kakovostne HD objektive, saj je bil v zadnjem obdobju narejen velik tehnološki napredek tudi na področju objektivov. Vozilo ima že v osnovi dve režiji (večja je za izdelavo mednarodnega prenosa, manjša pa za t.i. slovenski program), kar pomeni, da lahko delamo ločeno dve produkciji ali pa je ena režija podrežija druge, kot npr. pri projektu prenosa biatlonskih tekem. Avdio oprema v tem vozilu je kakovostna in nam omogoča tudi izdelavo zvoka 5.1. V vozilu imamo tudi dva strežnika, ki sta namenjena predvajanju posnetkov (tudi počasnih) in snemanju A/V vsebin. Ti strežniki lahko istočasno snemajo in predvajajo. To pomeni, da imamo več vhodov iz več kamer in četudi se trenutno predvaja počasni posnetek, se vse kar se v tem času snema, shranjuje na ta strežnik, torej ne zamudimo snemanja nobenega dogajanja na prizorišču. Prednost teh vozil izhaja tudi iz njihove velikosti, saj lahko v njih na svojih delovnih mestih dela več ljudi. Seveda je tudi veliko kritik na račun velikosti vozila, vendar pa lahko povem, da je veliko prenosov, ki jih z manjšim vozilom enostavno ne bi mogli realizirati. Seveda bi o prednostih lahko še veliko govoril, pa bodi za enkrat dovolj.

Kakšna pa so vozila z oznako HD 2 in mariborsko ter koprsko vozilo?

Vozilo HD 2 je po dimenzijah približno enako veliko kot nekdanji RA 12, je pa tehnologija s katero je opremljen identična kot v vozilu HD 1, tako da lahko nekdo, ki obvlada sisteme v HD 1, brez težav dela tudi v HD 2. Tudi sistem dela je enak. Tehniki se zato zelo enostavno lahko znajdejo v enem ali drugem vozilu. Seveda pa je v tem vozilu le ena režija.

HD reportažni vozili, ki sta v Mariboru oziroma v Kopru in sta namenjeni za manjša snemanja, sta skoraj v celoti kompatibilni z našimi, od ljubljanskih HD vozil se razlikujeta predvsem v avdio mešalni mizi in v sistemu dela, ki je nekoliko drugačen.

Kaj pravijo ekipe, ki opravljajo svoje delo v teh vozilih, kako je delati v tehnično tako naprednih vozilih?

Ker naše ekipe iz TV-produkcije veliko delajo tudi v tujini, delali smo na že kar številnih olimpijskih igrah, so zato že imeli nekaj izkušenj s HD vozili. Ko smo dobavili naša HD vozila, so bili zadovoljni, saj je po njihovem mnenju super in enostavno delati v takšnih delovnih pogojih in s takšno tehnologijo.

Res pa je tudi, da nas bo tehnološko čas kaj kmalu povozil. Vozila so zdaj stara štiri leta in na trgu se že pojavljajo vozila s 4K tehnologijo, da o drugem razvoju, ki se dogaja izven vozil ne izgubljam besed. Na trgu se namreč dogaja veliko stvari. V

tujini, kjer so omrežja z optičnimi kabli že zelo razvejana oziroma razvita, se npr. že pojavljajo primeri, ko na lokacijo prenosa oziroma snemanja pripeljejo le kamere, signal pa gre po optičnem kablu v studie na matično lokacijo medija (tak sistem oz. podoben mi že uporabljamo za prenose iz parlamenta), kar pomeni, da je tudi za nas veliko vprašanje, kako bomo prenose delali npr. čez 10 let.

Glede na povedano, koliko časa bomo torej v TV-produkciji še ustrezno tehnološko opremljeni?

To je zelo težko napovedati, saj je hitrost prehoda na 4K tehnologijo nemogoče napovedati. Da bo to 4K tehnologija, je zdaj že gotovo. Seveda pa je veliko video zanesenjakov, ki verjamemo, da bo 8K prava tehnologija. Verjamem, da bodo naša vozila uporabna še vsaj pet ali šest let, potem pa bo treba zopet izvesti vse potrebne analize o upravičenosti investicij v nova vozila. Seveda bodo v tem času prihajala na trg boljša in sodobnejša vozila, a kakovost produkcije programskih vsebin, pripravljenih z našimi vozili, bo vsaj še nekaj let na ustrezni ravni.

Dolga leta smo zimsko-športne tekme, ki so se dogajale na področju Slovenije zaradi visoke produkcijske kakovosti lahko pripravljali v SD tehniki, čeprav so jih drugod že morali v HD tehniki. Kakšni so odzivi partnerjev pri teh projektih zadnjih nekaj let, ko jih pripravljamo v HD tehniki?

Odzivi, ki jih dobivamo s strani EBU in partnerjev, ki so lastniki pravic, so, da delamo na RTV Slovenija zelo kakovostno produkcijo. Prenos planiških skokov je bil že nekajkrat razglašen kot produkcijsko najboljši prenos v zimski sezoni. Seveda so zahteve lastnikov pravic vse hujše in pogodbene obveznosti je treba izpolnjevati. Torej, če nimaš ustrezne tehnologije, potem te čez nekaj časa enostavno ni. To bi bila res velika škoda, saj imamo tisto, kar največ šteje - ljudi. Ljudi, ki so vrhunsko usposobljeni in poznajo svoj posel zelo dobro, in sedaj, ko delajo še z vrhunsko tehnologijo, rezultat ne more in ne sme izostati. V produkciji nekaterih športov smo enostavno najboljši.

Kateri projekti v zimsko-športni sezoni 2017/2018 so produkcijsko najbolj zahtevni?

Prenosi planiških skokov so že klasika, kar je bilo res produkcijsko zahtevno, in smo tudi pričakovali, da bo, pa so bili prenosi tekem v smučarskih tekih, in sicer v Planici. Tam je bila namreč zelo dolga tekaška proga in s tem povezane dolge razdalje, torej tudi veliko opreme, ki smo jo morali pripeljati na lokacijo tekme, da smo lahko realizirali prenos. Tekaška tekma je sicer v Planici enkrat že bila, pred dvema letoma, a je bila proga takrat krajša. Zaradi razgibane proge nimaš vidne razdalje, zato je treba postaviti toliko več kamer, da ustrezno pokrieš dogajanje na celotni progi. Poleg tega smo morali rešiti še dodaten produkcijski problem, saj je v istem vikendu potekalo tudi tekmovanje v deskanju na Rogli (kar so uspešno izvedli kolegi iz Maribora). Na obeh uprizoritvah pa smo bili uradni proizvajalec zvoka in slike tudi za mednarodni trg. Poleg vseh razpoložljivih vozil smo tisti vikend uporabljali tudi vso razpoložljivo tehnično opremo in seveda vse kadre.

Zadnja leta so naše ekipe iz TV produkcije sodelovale tudi na olimpijskih igrah. Kakšno je bilo sodelovanje letos v Pjongčangu?

Na letošnjih olimpijskih igrah z ekipo za potrebe produkcije zvoka in slike na posameznem prizorišču nismo sodelovali. Prenose skokov, ki smo jih sicer že velikokrat delali, so delali Japonci, ki so prihodnji gostitelji olimpijskih iger. Seveda pa smo tam imeli tehnično ekipo, ki je skrbela za prenose preko 8 SAT povezav in 3 IP povezav do Slovenije. Poleg tehničnih vodij, pa smo na ZOI imeli tudi snemalce, montažerje … skupaj 13 ljudi.

Kako je s stopnjo izkoriščenosti vozil TV produkcije? Informacije so različne in morebiti je prav, da izkoriščenost pojasnite vi kot vodja TV produkcije.

Informacije o premajhni izkoriščenosti vozil, ki se nahajajo v Ljubljani, za leto 2017 zagotovo ne držijo. V prvem polletju leta 2017 je bilo vozilo HD 1 na terenu 102-krat, vozilo HD 2 pa dobrih 80-krat. To je za polletno obdobje odlična izkoriščenost, če vemo, da je število dni prvega polletja 182. Slabša izkoriščenost vozil je sicer res bila v Kopru, a to je problem, ki ga mora rešiti vodstvo TV Slovenija z vodjema regionalnih centrov. Cilj dogovora, po mojem mnenju, mora biti večje sodelovanje z našimi ekipami na projektih, še posebej na projektih, kjer je potrebno manjše število kamer. Ob tem pa ne smemo pozabiti tudi na kadrovski vidik, ki je bil vsaj v primeru Kopra poglaviten razlog za tako imenovano premajhno izkoriščenost vozil, in tu smo iz Ljubljane večkrat priskočili na pomoč z dodatnimi kadri.

Menim, da bi morali na celoten vozni park tehničnih vozil gledati drugače, kot gledamo zdaj. To niso vozila Kopra, Maribora in Ljubljane, temveč so skupna tehnična vozila RTV Slovenija, katerih uporaba bi se morala določati glede na velikost projekta in s tem povezane tehnične zahteve za produkcijo zvoka in slike, ne glede na uredništvo oziroma lokacijo projekta. Tehnično ljudje iz Ljubljane, Maribora in Kopra tako ali tako odlično sodelujejo, je samo stvar dogovora, kako sodelovanje spraviti na višjo raven. Vsi mi smo ena organizacija in sledimo istim ciljem.

Ali struktura in nabor vozil, ki so sedaj na voljo v televizijski produkciji, predstavlja neko zaokroženo celoto, ki ustreza vsem potrebam sodobne televizijske produkcije?

Na nek način zagotovo. Poleg omenjenih štirih vozil imamo še nekaj drugih. Produkcija ima še vozilo, imenovano RA 8, kjer sta vgrajena dva EVS-a (snemalno predvajalna strežnika) skupaj s super slow motion kamero. Ker ta kamera predstavlja veliko dodano vrednost za potrebe produkcije programa, smo poskrbeli za fleksibilnost njene uporabe tako, da to vozilo lahko priključimo kateremukoli drugemu vozilu kot dopolnilo oziroma kot nadgradnjo produkcijskih zmožnosti.

Za informativni program in njihove potrebe po živih vklopih v okviru Newsa smo kupili vozilo Ka-band. Ta tehnologija je posebna, saj deluje prek internetnih povezav. Iz vozila je namreč mogoče prek satelita vzpostaviti internetno povezavo. Z vozilom smo imeli na začetku veliko tehničnih težav in je trajalo kar nekaj časa, da je proizvajalec odpravil napake. Sedaj vozilo deluje, vendar mora še pridobiti zaupanje s strani naročnikov. Dnevno-informativni program sicer za vklope v živo uporablja tudi sistem Ikus-net, saj se na tak način približa ljudem, ko se lahko enostavno javijo iz lokacije nekega dogodka. Teh naprav je skupaj šest, v Mariboru in Kopru, ena je v Bruslju, ostale so v Ljubljani.

V začetku leta smo kupili podobno opremo kot je omenjeni Ikus-net, a drugega proizvajalca, s katerim bomo opremili dopisništva v tujini. Nakup je povezan z zniževanjem stroškov satelitskih prenosov, saj gre potem signal prek interneta, kar znatno poceni produkcijo programa. Naprave smo najprej uporabljali na olimpijskih igrah v Pjongčangu, njihova nadaljnja in končna destinacija uporabe pa so že omenjena dopisništva.

Poleg teh vozil pa imamo še kombinirano vozilo DSNG, ki je namenjeno za prenose preko satelitov. V vozilu imamo tudi tri kamere, video in avdio mešalno mizo, kar pomeni, da je vozilo usposobljeno tako, da lahko samostojno opravi manjšo, nezahtevno produkcijo in preko SAT zveze izvede samostojen prenos.

Izgled HD reportažnih vozil, ki zagotovo ostane v spominu

Prvi projekt enotne podobe voznega parka tehničnih vozil RTV Slovenija je nastajal v okviru Službe za odnose z javnostjo med letoma 2013 in 2017. Avtorica oblikovalske rešitve HD reportažnih vozil RTV Slovenija je Darja Brečko Poženel. Izhodišče oblikovalske rešitev na vizualni ravni je komunikacija visoke kakovosti zvoka in slike, ki jo reportažna vozila, oprema in ljudje v njih zmorejo pripravljati. V štirih letih je bilo oblikovalsko opremljenih 6 kamionov in 10 kombijev Televizije Slovenija in to tako, kot so se nabavljali oziroma nadgrajevali na HD tehnologijo. Zadnji oblikovno opremljeno vozilo je DSNG vozilo Radia Slovenija, katerega oblikovalska rešitev je barvna različica televizijske.

Kakšna je opremljenost televizijske produkcije RTV Slovenija v primerjavi s približno enako velikimi javnimi medijskimi servisi?

RTV Slovenija je dobro tehnično opremljena. Mislim, da televizija ni bila še nikoli bolje opremljena, kot je v tem trenutku, in s tehnologijo še sledimo svetovnim trendom. Samo upam lahko, da bomo pri naslednji rekonstrukciji studiev in reportažnih vozil lahko sledili svetovnemu trendu. Menim, da imamo večji problem pri mindsetu oz. miselnemu ustroju pri izkoriščanju te tehnologije, saj čeprav zamenjamo tehnologijo, je človeško, da razmišljamo, kako jo uporabljati na star način in s tem ne izkoriščamo možnosti, ki jih imamo na voljo in obenem ne večamo učinkovitosti dela, ko bi jo lahko. Pri načinu izrabe tehnologije se moramo torej bolj potruditi. To je sicer tipičen problem naše organizacije, da se bojimo sprememb.

Tekst: Sabrina Povšič Štimec,
foto: Matej Kolaković, Katja Kodba

ARS na 33. Slovenskem knjižnem sejmu

Tretji program Radia Slovenija – program Ars je bil konec novembra že četrtič zapored navzoč na slovenskem knjižnem sejmu v Cankarjevem domu. Iz 33. izvedbe sejma so od torka, 21. 11,. do nedelje, 26. 11., prek radijskih valov neposredno prenašali pogovore, literarne oddaje in glasbene dogodke, ki so potekali v Arsovem sejemskem studiu, na Pisateljskem odru in v Štihovi dvorani.

Ustvarjalci programa Ars so tako obiskovalcem ponudili vpogled v nastajanje radijskega programa. Po torkovem prenosu slovesnega odprtja knjižnega sejma je v sredo na Pisateljskem odru potekala oddaja Arsov forum, v kateri se je Vlado Motnikar z gosti pogovarjal o literarni klasiki in mladih. Program Ars namreč v sklopu literarnih večerov Oh, literatura … O, literatura! spremlja srednješolski učni program, izbrani sogovorniki pa skušajo mlade na različne načine navdušiti nad klasiko. O svojih pogledih in izkušnjah s tem so govorili dr. Igor Saksida, Marko Trobevšek, Boštjan Gorenc – Pižama in Rok Terkaj – Trkaj.

Sredin Literarni večer v Arsovem sejemskem studiu je bil posvečen pesniku, ki sodi med vrhunce svetovne lirike, Friedrichu Hölderlinu. Igralca Branko Jordan in Stane Tomazin sta interpretirala večinoma še neobjavljene prevode njegovih pesmih in elegij, ki jih je za oddajo pripravil Matej Venier. Režiserja oddaje sta bila Ana Krauthaker in Klemen Markovčič, za glasbeno opremo je poskrbela Darja Hlavka Godina, vezno besedilo je bral Ivan Lotrič.

»Človek se stara, lutke pa ne. Ostajajo vedno polne upanja, da bodo občinstvu povedale, zakaj so se rodile na gugalnico, ki niha med poezijo in grotesko,« je v svoji knjigi zapisal lutkovni režiser, pedagog in letošnji prejemnik Klemenčičeve nagrade za življenjsko delo Edi Majaron. V oddaji Vera v lutko sta Majaron in vizualna umetnica Agata Freyer v pogovoru s Saško Rakef opisala moč in lepoto lutke, njihov pogovor pa je oživel Pavliha, ki ga je animiral Matic Lukšič.

V Arsovem studiu je potekala tudi umetniška predstavitev knjige Pa zbogom, junaki … vojni dnevnik Filipa Jurkoviča 1914–1918, v kateri avtor popisuje doživete strahote, pomanjkanje in nesmisel morije prve svetovne vojne. Okoliščine nastanka in vsebino izdaje so v režiji Alena Jelena osvetlili skozi preplet odlomkov iz dnevnika v interpretaciji Ivana Lotriča in pogovorov vodje Založbe ZKP RTV Mojce Menart z avtorjevim vnukom Dušanom Weixlerjem, zgodovinarko dr. Petro Svoljšak in urednico izdaje Majo Kač. Za žive glasbene odlomke je poskrbel Tomaž Rauch.

Arsov studio je bil v podobi, ki jo je pripravila Patricija Vrbnjak, posvečen vodilni temi knjižnega sejma – Martinu Krpanu, oddaja Razgledi in razmisleki pa se ga je dotaknila tudi po vsebinski plati. O tem, kaj simbolizira ta junak, zakaj nam je Slovencem tako ljub in za kaj vse je ne nazadnje njegov tovor metafora, se je Aleksander Čobec pogovarjal z Miranom Hladnikom, profesorjem za književnost na ljubljanski Filozofski fakulteti.

V četrtek, 23. 11., je na Pisateljskem odru potekala podelitev dveh pomembnih priznanj za leposlovno ustvarjanje. Nagrado za najboljši knjižni prvenec je prejela Ana Schnabl, nagrado Radojke Vrančič za mladega prevajalca pa Jernej Župančič. Slavnostni podelitvi je sledilo branje odlomkov iz nagrajenih del in pogovor z nagrajencema, ki ga je vodila Tina Kozin.

Nietzsche in Liszt – med literaturo, mislijo in glasbo je bil naslov oddaje, v kateri sta se filozof Janko Lozar in pianist Klemen Golner spraševala, kako so skladatelji 19. stoletja uprizarjali ljubezen, večnost, smrt in lepoto ter kaj je o tem mislil tedanji čas. Pogovor, ki je osvetlil tudi odmev teh fenomenov v današnjem času, je povezoval Primož Trdan.

Oddaja Naši umetniki pred mikrofonom, v kateri je Meta Česnik gostila Toneta Partljiča, je bila posebna. Poslušati jo je bilo namreč mogoče na programu Ars, posnetek oddaje pa so predvajali tudi na prvem programu Televizije Slovenija v oddaji Profil. Partljič je v pogovoru predstavil svojo novo zbirko kratke proze Ljudje iz Maribora, v kateri opisuje znane in neznane someščane.

Tekst: Maja Žvokelj,
foto: Ivan Merljak

Oddaja Glasovi svetov, ki jo je na Pisateljskem odru vodil Goran Dekleva, se je osredotočila na upesnjevanje novega stoletja. Podrobneje na to, kako na tu in zdaj sodobnega sveta, ki ga zaznamujeta tesnoba in dezorientiranost, hkrati pa je v družbi nadzora vsakdo vse bolj sam, odgovarja poezija. Gostje v oddaji so bili pesniki Karlo Hmeljak, Anja Golob in Veronika Dintinjana.

Sklepni večer Arsa na 33. slovenskem knjižnem sejmu se je v soboto odvil v Štihovi dvorani, kjer je koncertiral eden najpomembnejših slovenskih pianistov mlajše generacije Gregor Ftičar, diplomant graške akademije za jazz. Občinstvu je predstavil svoj solistični prvenec, ploščo Solo, ki je izšla pri ZKP RTV SLO. Urednik koncerta je bil Hugo Šekoranja.

ARS

Ustvarjalci programa ARS so se odločili, da likovno opremo sejemskega studia podarijo eni od po Martinu Krpanu poimenovanih ustanov. Tako je cerkniški vrtec Martina Krpana postal bogatejši za tri čudovite upodobitve literarnega junaka, po katerem je dobil ime.

“Pa zbogom, junaki …“

Dnevnik slovenskega vojaka iz prve svetovne vojne

“Vsaka moja tolažba je bila zaman in tako sva se oba ločila z veliko bridkostjo v srcu. A tako je moralo biti, ker sem pričakoval, da se moji družini življenjski pogoji izboljšajo – posebno po srečno končani vojski.”

Stemi mislimi v srcu se je septembra leta 1914 od svojih najbližjih poslovil Filip Jurkovič, gradbeni delovodja iz Gornje Radgone, ki je bil kot prešteviln drugi vojaki v začetnih mesecih prve svetovne vojne prepričan, da bo spopad kratkega značaja, zmaga pa zagotovljena. V stoletju, ki je sledilo, nas je preveč dogodkov izučilo, da sta srečen konec in vojna v resnici nezdružljiva pojma, Jurkovič in njegovi soborci so lekcijo izkusili na lastni koži.

Jurkovič se je tega žalostnega dne, 13. septembra 1914, z železniške postaje na Jesenicah poslavljal od sina Filipa in se podal štiri leta dolgemu boju za preživetje naproti, ki ga je vestno popisoval v svojem dnevniku. Popisal je 360 strani, ki so danes dragocen zgodovinski vir za razumevanje tistega časa, zato smo se na MMC-ju odločili, da ga izdamo v knjigi.

Vrhunec in sklep MMC-jevega zaznamovanja stoletnice velike vojne

Pa zbogom, junaki. Vojni dnevnik Filipa Jurkoviča (1914-1918) je projekt, s katerim MMC RTV Slovenija sklepa projekt, ki ga je zagnal leta 2014 ob stoletnici začetka prve svetovne vojne. Zaznamovanju obletnice tega pomembnega in prelomnega zgodovinskega dogodka smo posvetili spletno mesto, katerega jedro predstavljajo majhne in velike zgodbe ljudi, ki so se pred stoletjem znašli v neusmiljenem vojnem kolesju. V obliki razglednic, pisem, fotografij in drugega gradiva so jih z nami delili njihovi potomci, ki so leta hranili te drobcene, a zgovorne koščke zgodovine, ne zgolj zaradi spoštovanja družinske zapuščine, temveč tudi v želji, da vse tisto, kar so njihovi predniki prestali, ne bi nikoli poniknilo v pozabo, ampak nam ostalo v večen opomin.

Dragocen zgodovinski vir z bogatim slikovnim gradivom

Podobnim hotenjem se moramo zahvaliti, da lahko danes prebiramo besede, ki jih je pred sto leti v težkih okoliščinah obstreljevanja, pomanjkanja in lakote zapisoval Filip Jurkovič (1877–1938). Gre za izjemen dnevnik, ki ga je avtor v času vojne sicer dopolnjeval na posamezne liste, po vrnitvi domov pa te z lepo, čitljivo pisavo prepisal v zvezek. Ker je bila izvirna vezava dnevnika v preslabem stanju, jo je dal njegov vnuk, gospod Dušan Weixler, restavrirati, pri tem pa poskrbel, da nove platnice in celotna podoba ustrezajo izvirniku. Poleg dnevnika so se ohranili tudi štirje dragoceni albumi, ki so dragocenost po-

sebne vrste, saj hranijo zajetno zbirko fotografij oziroma razglednic, ki jih je Jurkovič redno pošiljal svoji družini. Ker bi reprodukcija vseh fotografij zahtevala posebno knjigo, smo izmed teh izbrali nekaj najbolj reprezentativnih podob Jurkoviča, vojakov njegove enote in krajev, skozi katere ga je nesla pot.

Jurkoviča je vojaška suknja popeljala na tri fronte – soško, vzhodno in proti koncu vojne še na zahodno bojišče. Ker je bil kot inženir izredno iznajdljiv in je imel veliko tehničnega ter gradbenega znanja, je bil januarja 1915 kmalu povišan in premeščen na položaj četovodje delovnih oddelkov. Celoten čas vojne je nato kot inženir poveljeval moštvu in gradil različne objekte ter infrastrukturo za vojaške potrebe – od strelskih jarkov do cest in železnic.

Redka izpoved vojaka, ki je doživel tri bojišča

Jurkovič je le eden izmed številnih vojnih veteranov, ki so nam zapustili dnevniške zapise. V sto letih se jih je nabralo kar nekaj, slovenski knjižnični katalog jih vsebuje okoli 130, kar pa zagotovo ni ne točna ne končna številka, opozori zgodovinarka Petra Svoljšak z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC-ja SAZU-ja, kjer so zaslužni tudi za prepis dnevnika. “Zato pa je Jurkovičev dnevnik morda eden redkih, ki pripoveduje o vojaški poti slovenskega vojaka med vzhodno, soško in zahodno fronto, in zagotovo eden redkih, ki tako podrobno pripoveduje ne le o vojni, temveč o ljudeh, navadah, delu, naravi, o vsem, kar je pomembno opredeljevalo vojaško življenje,” razloži.

Zgodovinarko, ki svojo strokovno pozornost že leta usmerja v čas prve svetovne vojne, so v dnevniku prevzeli predvsem opisi narave, ljudi, njihovih noš, tudi popolnoma bojnih dogajanj; pa dolge in neskončne poti, na primer zadnja z vzhodne na zahodno fronto. “Včasih si, bolj po neumnosti, misliš, pa saj kdaj v življenju bi si lahko neki Jurkovič privoščil takšna “potovanja“, kot jih je imel, žalostno, možnost živeti med vojno. In na tem mestu se vprašaš, ali je dopustno vojno razumeti kot kakršno koli pozitivno priložnost,” razmišlja Petra Svoljšak.

Dnevnik je pri ZKP RTV Slovenija izšel ob pomoči več strokovnjakov; v zgodovinski kontekst ga je umestil dr. Žiga Koncilija, pri uresničitvi pa so sodelovali tudi dr. Petra Svoljšak z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC-ja SAZU-ja, dr. Tomaž Lazar iz Narodnega muzeja Slovenije in mag. Marko Štepec iz Muzeja novejše zgodovine Slovenije. Nemški del besedila je prevedla Renny Rovšnik, jezikovno je besedilo pregledal Rok Dovjak. Predstavljen je bil na Knjižnem sejmu v Cankarjevem domu in v sklopu cikla sredinih večerov na temo prve svetovne vojne v Muzeju novejše zgodovine Slovenije. Prva izdaja je bila razprodana v manj kot mesecu dni, ponatis je naprodaj v bolje založenih knjigarnah in spletni prodajalni ZKP RTV Slovenija.

Da bi številke dobile obraz

Vrsta dogodkov, s katerimi so v Sloveniji in svetu pospremili stoletnico velike vojne, je v ospredje postavila predvsem malega človeka, da bi z osebno zgodbo počlovečila statistiko in številkam dala obraz. Jurkovičev dnevnik to sliko dopolnjuje z osvetlitvijo tiste razsežnosti vojne, za katero se voditelji vpletenih sil ob sprejemanju odločitev niso pretirano zmenili. Popelje nas na bojišče, v strelske jarke, v vojašnice, polne podgan in mrčesa, med skorumpirane polkovnike, lačne, premražene, izmozgane vojake in prestrašeno prebivalstvo, zlasti pa med tiha, pronicljiva razmišljanja nič hudega slutečega gradbenega delovodje iz Gornje Radgone, ki ga je pri 37 letih povelje za štiri leta priklenilo ob bojišče. Morda mu je v redkih mirnih in tihih trenutkih prav dnevnik predstavljal edino zatočišče, kjer se je lahko prepustil premišljevanju o čudoviti pokrajini, ki ga obdaja, pa jo človek s srditim bojem razjeda, o svobodnih lastovkah, ki niso tako nespametne kot človek sredi te usodne morije, pa seveda o družini, ki ga čaka, da se vrne na za vselej spremenjen dom.

Tekst: Maja Kač, foto: Filip Jurkovič

Nova serija dokumentarnih filmov Infodrom:

Moje življenje

Ustvarjalci informativne oddaje za mlade Infodrom smo skupaj z razširjeno ekipo Otroškega in mladinskega programa Televizije Slovenija pripravili že drugo dokumentarno serijo Moje življenje. Pri svojem delu se neprestano srečujemo z otroki, ti pa nas s svojimi zgodbami spustijo v svoje svetove, ki si zaslužijo daljšo formo od le kratkega prispevka. V petih delih dokumentiramo različne mlade junake, ki pogumno pripovedujejo o svojem življenju.

Ustvarjalec filmčkov za Youtube Viki, navdušenec nad sodobno tehnologijo Filip in družbeno omrežena Zoja si življenja brez elektronskih napravic ne znajo niti predstavljati. A zgodilo se je prav to. Scenaristka Mateja Leban in režiser Slobodan Maksimović sta mlade izklopila za teden dni. »Najbolj grozno je zvečer. Ko nimam kam pogledati, kaj se dogaja po svetu,« je v video blogu svoje vtise strnil Viki, Zoja pa je razmišljala o varnosti na spletu: »ker se mi je enkrat že nekaj zgodilo. Nekdo je vdrl v moj Instagram račun.« Film Izklopljeni opozarja tudi na pasti, ki na mlade prežijo v virtualnem svetu.

Film Dvakrat odpira prostor za pogovor o temi, ki je med mladimi zelo prisotna, a se o njej težko pogovarjajo – o ločitvi staršev. Odkrito sta o svoji izkušnji z ločenimi starši spregovorili Živa in Neja Clarisa: »Tudi če ima nekdo ločene starše, nihče ne bo tebe razumel čisto dobro, ker vsak si malo drugače predstavlja v svoji glavi. Čisto vsak.« Scenaristka Neža Prah Seničar se spominja, da je bilo snemanje čustveno precej naporno tako za dekleti, njihove družine, kot tudi za ekipo, ki je sicer le za kratek čas vstopila v njihov svet. Z režiserjem Dominikom Mencejem sta v film ujela kako je imeti dva domova, dvoje počitnic, dvojna vprašanja, ko kaj želiš.

»Moja želja je, da bi enkrat obiskal vaše športno uredništvo. Ali je kakšna možnost? Izpolnili mi boste življenjsko željo,« v elektronskem sporočilu odgovornemu uredniku športnega programa napiše Kristjan. V istoimenskem filmu scenaristki Anka Bogataj in Sara Lužovec ter režiserka Neli Maraž spremljajo uresničitev njegovih sanj, ki postanejo resničnost. Kristjan obiskuje Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje (CIRIUS) Kamnik in ustvarjalke se spominjajo: »Njegova moč nas je prevzela po prvem klepetu in vedeli smo, da se lahko s svojim zgledom dotakne vrstnikov.« Film Kristjan je že prejel nagrado urednikov informativnih oddaj za mlade pod okriljem EBU Youth News Exchange v kategoriji posebnih filmov, uvrstil pa se je tudi med finaliste na največjem mednarodnem festivalu otroških in mladinskih tv oddaj Prix Jeunesse, ki bo konec maja v Nemčiji.

V času prihoda prebežnikov v našo državo smo o tem poročali tudi v Infodromu, zato smo tudi kasneje želeli našim gledalcem pokazati, kako pri nas danes živijo predvsem otroci, ki so k nam prišli brez spremstva staršev ali drugih odraslih. »Trinajst let sem živel pri moji družini in nikoli še nisem videl očeta jokati. Preden sem šel, je jokal. Rekel je: Bodi priden in se uči. Nato sem se usedel v avto tihotapca in smo odšli.« Tako v filmu pripoveduje danes 15 letni Erfan, ki je prepotoval dolgo pot iz Irana, kamor je njegova družina pribežala iz Afganistana, ko je bil star eno leto. Želja po boljšem življenju in izobrazbi je bila tako močna, da je premagal vse ovire na poti do naše države. »Našim gledalcem sva želela pokazati resnično zgodbo o medsebojni pomoči, sprejemanju in vključevanju v našo družbo in kulturo,« o vsebini razmišljata scenaristka Tina Antončič in režiser Darko Sinko. Slednji je s scenaristko Jelko Grabljevec Ribarič v filmu Skok v počitnice dokumentiral tudi druženje treh prijateljev, ki jih povezuje glasba, nogomet ter ljubezen do motorjev in jadranja. »Delamo to kar nama rečejo in to je že samo po sebi zelo posebno,« nam v filmu sporoči Mark. Lev Ambrožev oče jih postavi pred poseben izziv: če jim uspe narediti servis na starem mopedu, jim bo dovolil, da sami izplujejo z jadrnico: »Njegov ata je reku, da če spucava fergazer, da očitno nisva taka levaka, da nama bo dal šanso.«

Dokumentarna serija je bila predpremierno prikazana na velikem platnu v Kinodvoru, kjer jih je z navdušenjem sprejela polna dvorana, gledalci pa so si jih lahko ogledali v počitniškem programu Otroškega in mladinskega programa v času zimskih počitnic. V uredništvu smo zelo zadovoljni z odzivom vseh nastopajočih in predvsem naše ciljne publike. Kakovost filmov so že prepoznali tudi različni festivali vsebin za otroke in mlade.

Prav vsak se lahko najde v kakšnem delčku katerega izmed filmov in si s tem razširi obzorje, postavi ogledalo ali pa lažje spregovori o svojih stiskah. Prav zato so filmi, kjer mladi spregovorijo za mlade, pomemben del poslanstva naše televizije. Starši vedo, da je otrok ob ogledu v varnem zavetju premišljeno pripravljenih TV- vsebin, učitelji s pomočjo filmov lažje približajo marsikatero temo svojim učencem, mladi pa imajo prostor, da v daljši formi spregovorijo o svojem življenju, svojim vrstnikom. To je v našem medijskem prostoru precej redko. V filme je potrebno vložiti veliko truda in volje ter neizmeren pogum sodelujočih in ustvarjalcev. Mladi so ciljna publika, ki jo je vedno težje privabiti pred ekrane, delo z njimi pa je izziv, ki se ga v tej meri lotijo le redki.

Tekst: Tina Antončič,
foto: Adrijan Pregelj

Lubitsch je mrtev, živel Lubitsch!

Naša kolegica Ivana Novak, selektorica v Uredništvu tujih oddaj, se je januarja udeležila konference o Ernstu Lubitschu.

Filmi Ernsta Lubitscha so v času starega Hollywooda uživali podoben status kot uspešnice Stevena Spielberga ali Roberta Zemeckisa. Veljal je za čudežnega mojstra filmske režije, ki je lastnoročno izumil pravila številnih žanrov, romantične komedije, zgodovinskega spektakla in muzikala. Lubitsch je bil v žanru romantične komedije kot Spielberg ali Zemeckis za žanra pustolovščine in znanstvene fantastike – spomnite se E.T.-ja ali Vrnitve v prihodnost – legendarnih, brezčasnih in lahkotnih pripovedi teh filmov. Lubitsch je pred Spielbergom in Zemeckisom – pravzaprav pred vsemi drugimi režiserji – posedoval neko vseobsegajoče razumevanje esence filmskih žanrov. Znal je natančno tempirati komedijo, obvladal je kadriranje, montažo, dialoge, šale, režijo igralcev in celo – predmetov (zvezdnica nemega obdobja Mary Pickford ga je imenovala »režiser vrat, ne ljudi«). Njegove komedije so polne izjemnih vizualnih šal. Kljub temu je njegova slava izpuhtela, danes ga praktično nihče več ne pozna, pa čeprav gre za enega začetnikov filmske zgodovine. Malokdo prepozna njegovo ime – a ne zato, ker ne bi imel Lubitsch ničesar povedati današnjemu času. Konferenca o Lubitschu v Berlinu, ki je potekala od 26. do 28. januarja – pri njej sem sodelovala kot organizatorka in predavateljica –, je pokazala, kaj lahko (ali mora) Lubitsch deliti z nami, s sodobno kulturo. Na konferenci so nastopali tudi slovenski in tuji filozofi in filozofinje Alenka Zupančič, Mladen Dolar, Slavoj Žižek, Jela Krečič, Robert Pfaller, Aaron Schuster, James Harvey in Yuval Kremnitzer, skratka obsežna klapa, ki si že nekaj let prizadeva vzbuditi ponovno zanimanje za tega mojstra komedije.

Osnovno prepričanje vseh udeležencev konference je, da takšnih, kakršne je delal Lubitsch, ne delajo več. Predvsem v žanru komedije je film po Lubitschu doživel regresijo, dokler ni zapadel v globoko krizo in nekakšen propad žanra nasploh. V ozadju prizadevanja Lubitscheve klape je Žižkova ideja o pomenu zgodovinskih del za današnji čas: namesto da se sprašujemo, kaj lahko v tem času še rečemo o Lubitschu (torej: ali je sploh še aktualen?), se moramo vprašati, kaj si Lubitsch misli o našem času, naši kulturi, pogledati naš čas z neprizanesljivega stališča preteklih genijev. Lubitscheve mojstrovine je treba vzeti za merilo današnje kulture - mi se moramo vprašati, če stojimo ali pademo v očeh Ernsta Lubitscha.

To morda zveni »le« kot retorična figura, a takšen miselni preobrat ustvari pravilni in nujno potrebni učinek. In ker pričujoča revija nastaja v okviru televizijskega medija, zapišimo, da nas teorija o Lubitschu lahko »pouči« o tem, kakšno vrsto filmske vsebine sploh predstavlja Lubitsch v primerjavi s povprečnim filmom in preoostalo sodobno fikcijo. Današnje občinstvo je razvajeno z lahko dostopnimi vsebinami, ki h gledalcem pristopajo kot k otrokom, ki niso sposobni razumeti osnov fikcije: denimo metafore, aluzije, blage ironije, nezanesljivega pripovedovalca (kaj šele izdelanega avtorskega sloga) … Žanri so danes slabo definirani in slabo zastopani. Lubitsch je žanr jemal resno – skozi žanrske filme je obravnaval povsem resne družbene teme in se skoznje spopadal z ideologijami in politikami svojega časa. Inteligentno vsebino in inteligentne junake je položil v žanr – današnji režiserji pa so pogosto prepričani, da morajo izstopiti iz žanra, da bi povedali kaj »globokega« in »avtentičnega«. Stari Hollywood v celoti je pravzaprav najboljši dokaz, da se prava umetnost nahaja natanko v komediji ali v vesternu …

Lubitschev pristop k filmski pripovedi je prav tako nadvse poučen. Za današnjo popularno fikcijo je značilno takojšnje razkritje celotne pripovedi - totalna transparentnost in predvidljivost, razvezovanje dvoumnih sporočil v enoumja (kar rečem, ne pomeni nič drugega kot to), zaplet je pojasnjen na vse možne načine, vse to pa temelji na domnevi, da bi bili gledalci v nasprotnem primeru zbegani ali užaljeni. Patološka domneva današnjega filma je, da si gledalca ne upa izzvati – gledalec je občutljiv, kot otrok ali oseba s posebnimi potrebami. V resnici gre seveda za popoln ideološki scenarij: če gledalca ne prisilimo misliti onkraj njegovih običajnih okvirov, potem izgubimo vso kritično maso in občinstvu odrečemo tudi zmožnost avtonomnega mišljenja. Res, v očeh današnje publike Lubitscheve komedije verjetno ne bi dosegle želenega komičnega učinka: nemara bi v njih videli preveč »zapletenih« preobratov, preveč nedoumljivo in komično obravnavo seksualnosti (ki ni preprosto vulgarna ali »žgečkljiva«) in preveč odraslih in težkih tem.

Prav Lubitsch je dokazal, da je mogoče tudi najbolj travmatične zgodovinske in resne politične teme obravnavati v žanru komedije. Tak primer je njegova najbolj znamenita politična komedija Biti ali ne biti (To Be or Not to Be, 1941). Gre za absolutno politično nekorektno delo, saj je ta protinacistični film nastal v času, ko Amerika še ni niti vstopila v vojno in je celo ameriška filmska industrija še veselo sodelovala z nacističnimi oblastmi. Ne le to, gre za komedijo, v kateri nacisti niso prikazani kot mehanski monstrumi, ki nimajo nikakršne zveze s človeško naravo; ne, tudi ali prav nacisti so ljudje, tudi oni uživajo in imajo smisel za humor, šalijo se o koncentracijskih taboriščih in se posmehujejo absurdom lastne ideologije. To je tedanje filmske kritike povsem šokiralo. Biti ali ne biti so večkrat razglasili za največjo komedijo 20. stoletja in jo postavili ob bok (danes precej bolj izpostavljenemu) Velikemu diktatorju Charlesa Chaplina.

Na konferenci so bili med drugimi navzoči nemški filmski režiser Volker Schlöndorff, Nicola Lubitsch - hči Ernsta Lubitscha, sam Ernst Lubitsch in slovenski filozof Slavoj Žižek. Foto: Roberta Broobi, Kino Babylon

Druga stvar, za katero torej gre v teoriji o Lubitschu, je ta, da spomnimo na možnost prave komedije – na veličino in učinek tega izjemnega žanra, ki ga je Hegel denimo povzdignil kot »največjo izmed vseh umetnosti«. Bistvo komedije je namreč prav toliko pozabljeno kot sam Lubitsch, v njej nikakor ne gre le za stupidne šale o nedovoljenih stvareh in fizične padce, ali pa za prdenje in nasploh za ljudi, ki počnejo stvari, ki jih sicer ne smejo početi. Komedija nas predvsem »uči« misliti in si predstavljati stvari povsem drugače, dekonstruirati ideologijo in jo pogledati z vseh strani hkrati kot kakšen neumen razstavljen kip, ki pa vendarle oblikuje naš pogled na svet in onstran katerega ni človeku moč videti ničesar več. Na kratko, sodobni kulturi, ki trpi za pomanjkanjem dobrega filmskega žanra in dobrih komedij, pa alternativnega mišljenja in duhovitosti (ki spet ni preprosto vulgarna in žgečkljiva), nedvomno primanjkujejo prav taki kulturni modeli kot Lubitsch. Pri angažiranju za obujanje Lubitscheve komedije ne gre toliko za nostalgijo po starih dobrih časih, ko so stvari »še štimale« – nikakor ne, saj stvari niso »štimale«. Gre za občudovanje, interpretacijo in analizo posebnosti tistega časa, enega redkih dragocenih genijev komedije, ki jih moramo ceniti (in predvajati ter gledati znova in znova), da izostrimo in brusimo svoje mišljenje, ki se – v skladu z naravo – rado poleni in upočasni.

Tekst: Ivana Novak

Pozitivne misli za boljše počutje posameznika in kolektiva

Sodelavka, ki so jo k razmišljanju vodili ne preveč spodbudni rezultati raziskave notranjega okolja, je dala pobudo, da vsak teden pripravi t. i. Misel tedna, pa naj gre za njeno osebno misel ali misel znanega avtorja.

»Moj namen je nam vsem spodbuditi pozitivno miselnost najprej na osebni ravni, kajti ko o pozitivnem začnemo razmišljati kot posamezniki, lahko pričakujemo preobrat na kolektivni ravni,« je povedala sodelavka, ki si želi za zdaj ostati anonimna in se predstavlja s čustvenčkom.

Kaj jo je spodbudilo k prebiranju, zbiranju in pisanju vzpodbudnih misli? V lanskem letu sem se udeležila izredno zanimivega predavanja mladega podjetnika Primoža Zupana o managementu inovacij in na predavanju dobila odgovor, ki sem ga iskala že leta. Posameznika, ki ima idejo, trebna vzpodbujati do te mere, da idejo začne razvijati samostojno in jo nadaljevati vse do njene implementacije. »On je edini, ki lahko lastno idejo na podlagi lastnih zamisli udejanji v najboljši potrebni resoluciji,« je povedala in dodala, da je prav v Kričaču lani prebrala zanimivo razmišljanje sodelavk Sabrine Povšič Štimec in Darje Slokan o nizki ravni organizacijske kulture v našem zavodu. Spraševali sta se, kako je mogoče na tako nizki ravni kulture v zavodu ustvarjati tako edinstvene projekte in se predstavljati v javnosti in z njimi pobirati nagrade ter kako je mogoče, da s projekti znamo delati, z ljudmi pa ne.

»Vem, da v našem tako specifičnem delovnem procesu soustvarjam s čudovitimi sodelavci, strokovnjaki svojega področja, ki, vključno z mano, v času kratkih druženj, znamo pokritizirati kolege, ki v druženju ne sodelujejo. Vendar, takrat ko gre za delo, ves svoj fokus usmerimo v to, da se naše delo realizira v kakovostno zaključen projekt,« razmišlja sodelavka in nadaljuje, da nihče ni popolna osebnost brez »napak«, lahko pa kot posamezniki veliko pripomoremo k izboljšanju medosebnih odnosov. In prav to je njen namen. Da se vsak izmed nas kot posameznik zamisli ob vsakotedenskem izreku, spozna sebe in se poglobi vase.

Izbor objavljenih misli najdete na sredini Kričača, pripravljenih, da si jih izrežete in namestite na vidno mesto.

Tekst: Ana Pivk

Ne oziraj se nazaj, da slišiš, kaj imajo za teboj povedati o tebi. Zavedaj se dejstva, da stojiš korak pred njimi.
(Neznan avtor)

Medsebojni odnosi so kakor valovanje reke. S tokom lahko plavata tako bistrina kot kalna brozga, odvisno, kaj dodajamo vanjo.

Človeka najlažje spoznamo po njegovih obsodbah drugih.
(M. McCarty)

Tisti, ki ne najde besed pohvale, nima nobene pravice do graje.
(Ljudski izrek)

Ne postavljaj si omejitev - NIKJER. Bolj kot sanjaš, dlje lahko prideš.
(M. Phelps)

Spremeni sebe in spremenil se bo svet zunaj tebe.
(M. Gandhi)

Reči ljudem NE, je del prebujanja. Del prebujanja je, da živite svoje življenje, kot vam ustreza. In razumite: to ni SEBIČNO. Sebično je zahtevati, da nekdo drug živi svoje življenje tako, kot se VAM zdi prav.
(A. De Mello)

Ko si tako daleč, ko ne zmoreš niti koraka več, si prehodil ravno polovico razdalje, ki si jo sposoben prehoditi.
(Grenlandski pregovor)

V življenju imaš dve možnosti: negovati svojo šibkost in ostati na mestu ali izstopiti iz cone udobja in zaživeti - vdihniti življenje in izdihniti svojo neodločnost. Odločitev je tvoja.
(-☺)

Ni mi žal, da so si drugi prilastili moje ideje, žal mi je za njih, ker nimajo svojih.
(N. Tesla)

Nenehno iskanje tistega, kar bi lahko šlo narobe, to le ustvari.
(Abraham)

Bodi toliko pozitiven, da negativni ljudje nimajo želje biti v tvoji bližini.

Prihodnost javnih medijskih servisov

Na posvetu o izzivih javnih medijskih servisov in vlogi RTV Slovenija so izpostavili, da se medijska krajina na nacionalni in na svetovni ravni sooča s turbulentnimi časi. Še posebej je čas zahteven za javne RTV-servise, ki delujejo pod naraščajočimi političnimi in ekonomskimi pritiski.

Dr. Marko Milosavljević s Fakultete za družbene vede, prvi predavatelj na posvetu, se je najprej dotaknil izzivov, s katerimi se spopadajo množični mediji pa tudi javne radiotelevizije po svetu. Na seznam ključnih odprtih vprašanj je uvrstil medijsko koncentracijo, novo opredelitev medijev, pomoč javnim medijem, prilagoditev medijev novi digitalni stvarnosti in odzive na predloge Evropske komisije. Poudaril je, da sta trenutno Google in Facebook ekonomsko bistveno močnejša od tradicionalnih medijev, pri čemer pa zaradi nerešenega vprašanja, kam sploh spadata, nista podvržena enakim predpisom kot preostali množični mediji. Obstajajo nove možnosti oglaševanja prek družbenih omrežij, ki niso regulirane, za razliko od oglaševanja v množičnih medijih, kjer je ta segment reguliran. "Dejansko imamo opravka z dvojnim sistemom, ki je za množične medije natančen in ustrezno sankcioniran, medtem ko sistem konvergence tako rekoč ni nadzorovan," je izpostavil dr. Milosavljević. Poudaril je, da so potrebni enotna opredelitev medijev na ravni EU-ja in enotni predpisi, ki bodo veljali za vse medije, saj so trenutno bolj nadzorovani mediji z manjšim dosegom od družbenih omrežij, kjer je doseg bistveno večji.

V tem kontekstu se s težavami srečujejo tudi javni radiotelevizijski servisi. Tako javni medijski servisi na svetovni ravni, kot tisti servisi, ki delujejo v okviru Evropske radiotelevizijske zveze EBU). Boris Bergant, poznavalec javnih medijev, drugi predavatelj na posvetu, je poudaril, da je znotraj EBU-ja še vedno najbolj uporabljan način financiranja javnih servisov na podlagi naročnine oziroma prispevka. V okviru EBU-ja takšen način ocenjujejo kot najboljšo možnost, saj ustvarja neposreden odnos med servisom in potrošnikom. Zato je posledično manj političnega vpliva kot v sistemih, kjer se javni servisi financirajo neposredno iz državnega proračuna. Za preživetje javnih RTV-servisov je po njegovem mnenju nujno potrebna "javna podpora in močna promocija". Opozoril je, da se oblike financiranja javnih radiotelevizij neizogibno spreminjajo, treba pa se je boriti za njihovo postopno spreminjanje. Dodal je, da se kot ena od alternativnih oblik preživetja javnih radiotelevizij ponuja tudi javno-zasebno partnerstvo. Tudi Bergant je poudaril, da je za obstoj javnih RTV-servisov nujno "zavezništvo z javnostjo in ne s politiko". So pa ob raznolikosti različnih naprav, prek katerih je mogoče spremljati vsebine, ki jih pripravljajo javni medijski servisi, pri EBU-ju čedalje bolj naklonjeni temu, da bi naročnino pobirali prek ponudnikov kabelske oziroma internetne televizije, kar pa lahko predstavlja tudi problem.

»Če zakonodajalec ne zagotovi finančne samostojnosti in ustrezne strukture virov financiranja, lahko nastane nedopusten poseg v ustavno zagotovljen položaj RTV Slovenija,« je na posvetu o prihodnosti javnih radiotelevizij poudaril zadnji predavatelj na posvetu, generalni direktor RTV Slovenija Igor Kadunc. RTV Slovenija ima rezerve, a te kopnijo je še dodal. Izpostavil je finančne težave RTV Slovenija, ki so posledica preteklih odločitev, ko so se programske vsebine sofinancirale s prodajo kapitalskih naložb in na tak način zagotavljale vsebine, za katere ni bilo dovolj tekočih sredstev. Ob tem je poudaril, da lahko RTV Slovenija še zagotovi sredstva za letošnje in prihodnje leto s prodajo kapitalskih naložb, a dolgoročno ne more poslovati v takem obsegu zgolj s trenutno razpoložljivimi rednimi sredstvi. Kadunc je sicer poudaril, da so možnosti za varčevanje omejene, "drastični rezi" pa kljub težki finančni situaciji za enkrat vendarle še niso nujni." Zaradi finančne situacije pa upa, da bodo na strani odločevalcev prisluhnili javnemu zavodu in razmislili o zagotovitvi sredstev, s katerimi lahko RTV Slovenija ohranja svoj ustavno zagotovljen položaj.

Javne radiotelevizije se iz leta v leto soočajo z nelahkimi izzivi in prihodnost je negotova, še posebej v luči marčevskega referenduma o RTV prispevku v Švici. Posveta o tem kaj se dogaja na, deklarirano izjemno pomembnem področju razvoja in delovanja demokracije in v pomembnem trenutku za RTV Slovenija, se je udeležilo veliko posameznikov in posameznic, med drugim tudi predstavniki programskega in nadzornega sveta, ministrstva za kulturo, direktorata za medije, predstavniki zainteresiranih javnosti in sodelavci in sodelavke RTV Slovenija, kar kaže da se ključni akterji zavedajo pomembnosti problematike. Kako, kdaj in predvsem kako hitro bodo pristopili k njenemu reševanju, pa ostaja nedorečeno.

Tekst: Sabrina Povšič Štimec,
foto: Adrijan Pregelj

Kampanja Podprimo dobre medije

finalistka tekmovanja PromaxBDA Europe Awards 2018

Prva panevropska kampanja Podprimo dobre medije/Keep Media Good, ki se je začela novembra lani, se je uvrstila med finaliste tekmovanja PromaxBDA Europe Awards 2018 v kategoriji najboljših družbeno odgovornih kampanj. PromaxBDA Europe Awards 2018 je evropska nagrada odličnosti v trženju in oblikovanju.

V marketinški kampanji **Podprimo dobre medije,** ki je nastala v sodelovanju z EBU – Evropsko radiotelevizijsko zvezo, sodeluje tudi RTV Slovenija, poleg sedmih drugih javnih medijskih servisov: irskih RTÉ in TG4, francoske FTV, portugalske RTP, italijanske RAI, španske TVE, belgijske RTBF in latvijske LT. Kampanji sta se pridružili še Ukrajina in Albanija. Kampanja je rezultat pobude, aktivnosti in zahtevne koordinacije projekta direktorjev komuniciranja javnih medijskih servisov, ki sodelujejo v delovni skupini EBU - Voice of PSM, katere namen je promovirati pomen delovanja, vrednot in vpliv tovrstnih medijskih servisov.

V panevropski kampanji je svoje izpovedi predstavilo 35 posameznikov iz desetih držav, vsak javni servis pa je kampanji dodal še svoje, lokalne zgodbe. RTV Slovenija jih je do konca leta dodala pet, z dodatnimi novimi pa nadaljuje tudi v letu 2018. Cilj kampanje je milenijcem (mladim med 17 in 35 letom) in generaciji X (35 do 57 let) predstaviti pozitiven vpliv javnih medijskih servisov na življenje ljudi po vsej Evropi. Video in avdio objave so razdeljene na šest različnih tem, ki so objavljene na spletni strani podprimodobremedije.si, oziroma na spletnih straneh preostalih devetih sodelujočih držav.

Kampanja je potekala na družbenih omrežjih vseh sodelujočih držav. V Sloveniji je potekala na facebook in instagram straneh RTV Slovenija, Prvega programa Radia Slovenija, Vala 202, Tretjega programa — programa ARS, Radia Koper in Radia Maribor ter Televizije Slovenija. Pri nas je bila razširjena še z oglaševalsko kampanjo v tiskanih medijih, s spletnim oglaševanjem, s prispevki o pomenu obstoja in delovanja javnih medijskih servisov v radijskih in televizijskih nacionalnih in regionalnih programih ter na spletni strani www.rtvslo.si. EBU pripravlja aktivnosti za nadaljevanje kampanje.

PromaxBDA Europe nagrajuje izjemne komunikacijske kampanje, videe in inovativne pristope v komuniciranju z občinstvom prek družabnih omrežij, ki spreminjajo publiko v oboževalce in gradijo blagovne znamke, ki povezujejo javnost celotne Evrope. Nagrade PromaxBDA Europe bodo podeljene 13. marca 2018 v Rimu v Italiji.

Kampanja **Podprimo dobre medije** je postala finalistka v močni konkurenci javnih medijskih servisov in komercialnih televizijskih mrež:

Disney Channel- Earthday Interstitials (The Walt Disney Company)
Local Elections (Danish Broadcast Corporation)
Drop Your Clothes (TV 2 Denmark)
European Broadcasting Union – Keep Media Good (Red Bee)
In This Life (Al Jazeera)
The Butterfly Effect (RAI)

Tekst: Sabrina Povšič Štimec

Darko Koren

Doma je iz Tržiča, kjer je obiskoval osnovno šolo, srednjo pa v Ljubljani. Vso mladost je preživel v Bistrici pri Tržiču. Za dobrega smučarja je bil to idealen kraj za športni razvoj, saj je bilo njegovo življenje v veliki meri povezano s smučanjem. Pot ga je zanesla na študij v Maribor, z novinarstvom se je srečal leta 1973 ob začetku študija na višji pravni šoli. Vpisal se je še na Visoko ekonomsko in komercialno šolo, vendar študija ni uspel dokončati, ker je hotel in moral že zgodaj skrbeti zase.

S časopisnim novinarstvom se je srečal naključno. Imel je veliko kolegov in eden od njih je delal pri Večeru v Mariboru. »Dejali so mi, naj kaj napišem. Ob priliki sem opazoval neko gasilsko intervencijo, ker sem stanoval blizu gasilskega doma. Šel sem kar zraven na neko pogorišče v Jareninskem dolu in napisal reportažo za Večer, ki je imela zelo močan odziv. Za stanovalce so pozneje zbrali veliko materiala, da so na pogorišču znova postavili hišo. Tako se je začelo moje sodelovanje z Večerom. Napisal sem veliko člankov, od spremljanja ponudbe na tržnicah do različnih dogodkov.«

V času študija je vsak dinar prišel prav.

Jeseni 1974 je začel delati tudi na Radiu Maribor. Iskali so urednika študentske oddaje. »Po naključju sem »padel notri« in začel urejati to oddajo. Tako se je začelo sodelovanje z mojo veliko ljubeznijo, radiem. Bil je medij, ki je bil v tistih časih zelo poslušan, saj še ni bilo toliko radijskih postaj kot danes. Kot študent in mladinski funkcionar sem imel vpogled v številna dogajanja. Bil sem vpet v preobrazbo mariborske univerze, tudi v vlogi sekretarja univerzitetne konference Zveze socialistične mladine, pozneje tudi kot predsednik. Politična kariera je trajala tri leta, delo je bilo prostovoljno, izdajali pa smo tudi študentski časopis Katedra.«

Radio Maribor je imel svoje prostore na Koroški, Darko se spominja številnih sodelavcev; od Slavka Juga, Frančka Jauka, Zmaga Ajhmajerja in še mnogih, ki so takrat ustvarjali regionalni radijski program. Na Štajerskem ni bil dolgo, saj ga je pot kmalu zanesla v Ljubljano. »Tedanji direktor Radia Ljubljana Blaž Lavrič, tudi smučar, mi je dejal, da pojdem kar v Ljubljano. Smučarsko tekmovanje novinarjev, kjer je sodelovalo okoli 150 slovenskih in jugoslovanskih novinarjev, sem komentiral na tak način, da so se navzoči valjali od smeha. Očitno sem tako dobro komentiral, da so me predvideli za delo na Valu 202. Urednik radijskega dopisništva v Ljubljani Silvo Matelič pa je dejal, da bom odličen za dopisnika v Kranju, saj so tam nekoga potrebovali namesto Metke Sosič. Zato se ne čudite, če me še danes kdo od starejših novinarjev pokliče z imenom Metka.«

V dopisništvu za Gorenjsko delal osem let.

Leta 1977 je postal dopisnik za spodnji del Gorenjske, Kranj, Škofjo Loko in Tržič, zgornji del je pokrival Teo Lipicer. »Vidic, Golob, Šoper, Šemrl, Valtl in še mnogo drugih so bila tedaj dobro znana imena radijskih poročevalcev v jutranjih kronikah, ki jih je pri delu usmerjeval legendarni, vedno v šal odeti in povsem pravoverni, Janez Novak.

Že tedaj smo se dogovarjali, da bi delal v športnem uredništvu na Televiziji Slovenije, vendar je bil Darko Marin proti, saj bi me raje videl v aktualno politični redakciji. Temu sem se uprl, ker se nisem imel za televizijskega človeka, bolj sem bil radijec. Ker je to propadlo, sem sredi osemdesetih postal dopisnik Radia Ljubljana v Novem Sadu, kjer sem nadomestil Marjana Doro, danes podpredsednika programskega sveta hiše.«

Večinoma je pokrival poljedelstvo in vse, kar se je dogajalo v Vojvodini. Takrat se je začelo spreminjanje Jugoslavije, nespoštovanje ustave iz leta 1974 in jogurtna revolucija. »Srbi so želeli več centralne oblasti, kar je povzročilo razpad celotnega sistema, ki se je popolnoma zaključil leta 1991. Politika Vojvodine je bila razcepljena. 'Avtonomaši' so bili za veliko večjo avtonomijo Vojvodine, kot je želela Srbija, centralni ukrepi pa so to preprečevali. Že takrat se je na partijskih, sindikalnih, socialistične zveze in mladinskih kongresih kazala srbska razdvojenost med avtonomnima pokrajinama in Srbijo, zelo napeto je bilo razpoloženje med oblastniki. Vse je minilo brez večjega stresa, so pa nekatere zadeve v mojem poročanju opozarjale, da slika ni bila tako lepa in idilična, kot se je prikazovalo na zunaj. Od takrat se me nekateri še spominjajo po vsakokratnem uvodnem stavku s partijskih kongresov - pred partijo so danes najbolj odgovorne naloge.«

Menjavanje področij ga ni motilo.

»Ko si novinar, moraš vsako področje, ki ga spremljaš, dobro spoznati, da lahko avtoritativno podajaš mnenja. Vedno sem rad kaj več spraševal, da sem se česa naučil. Dokončanje šole pa je stalno viselo v zraku. V hiši so nas občasno priganjali, vendar me je pred dobrim letom prehitela upokojitev. Pa sva še nekaj let nazaj, skupaj z Marjanom Kraljem – Kingom načrtovala NPK za novinarje, tiste starejše, ki so se z leti že dokazali z delom. Včasih sem se pošalil, da je šola pač za tiste, ki ne znajo. V karieri sem spoznal veliko ljudi, ki jim šola pri poklicu ni prav nič koristila. Če veliko prebereš, lahko prideš do raznih znanj. Kot dopisnik na Gorenjskem sem imel kar nekaj težav, ker nisem bil vodljiv. Partijski sekretarji ali župani so večkrat telefonirali v našo hišo in zahtevali spremembe. Pa jim ni uspelo.«

Tri mesece v tihem suspenzu.

Leta 1981, prvo leto po Titovi smrti je bila na Joštu nad Kranjem vsakoletna prvomajska proslava. Z nekega kresovanja je tja šel tudi naš sogovornik po službeni dolžnosti. »Stal sem ob gostilni nedaleč od prireditvenega prostora, ko so me začeli ljudje izzivati, naj kot novinar povem, kaj se dogaja v državi, ker jim marsikaj ni bilo jasno. Takrat so se že začeli konflikti na Kosovu, to so bili začetki počasnega razpadanja Jugoslavije. Izzvan sem začel razlagati, kaj se dogaja v državi. Očitno pa je bilo nekaj poslušalcev tudi udbovcev. Proslava naj bi se že začela, ljudje pa kar niso hoteli na prizorišče, kjer naj bi poslušali uradne govorce. Naposled so prišli miličniki in me odpeljali na policijsko postajo v prostor za pridržanje kot izgrednika, češ da govorim zoper ljudstvo in državo. Po kakšni uri sem le uspel priklicati šefa policijske postaje. Ovadili naj bi me, da sem kršil javni red in mir, spodbujal ne vem kaj, seveda v skladu s kazenskim zakonikom. Za tiste čase sem se malo preveč svobodno izražal, ljudje pa so me poslušali, ker so bili radovedni.«

Ker je bil Darko dopisnik z Gorenjskega, je informacija prišla do RTV Ljubljana. »Naposled so na policijski postaji sklenili, da me ne bodo ovadili, ker bi imeli še večje težave, temveč so moje pridržanje skrili za nek prekršek, saj so ga morali opravičiti. Razpletlo se je tako, da se tri mesece nisem smel tonsko javljati v radijski program. Delal sem običajno, snemal izjave, moja povezovalna besedila pa so brali drugi. Takrat sem imel prvič pri dopisniškem delu nekoliko več prostega časa. Medobčinski partijski sekretar je bil Zdravko Krvina, ki je bil precej trde roke, in z njim od pridržanja nisva imela dobrih odnosov. Sem ga klical kar celični mojster.«

V Kranju je Korena kot dopisnica nasledila Dragica Manfreda, ki jo je uspel pregovoriti, da je odšla z ljubljanskega Dnevnika. »Po dopisništvu v Srbiji so bile želje, da bi v aktualno politični redakciji Radia pokrival področje drobnega gospodarstva, urednik je bil Andrej Pengov Bitenc, a sem temu nasprotoval, ker sem to področje še najmanj poznal. Takrat sem prekinil sodelovanje z Radiem Slovenije, vzel v najem neko gostilno in se drobnega gospodarstva lotil zelo konkretno.«

V podjetniški koži deset let.

Kot gostinec se je preizkušal pet let, nekaj let je imel pekarno, vedno pa si je želel ponovno stopiti na novinarska pota. Zato se je s pomočjo Črta Kanonija vključil v nastajanje televizijskega programa na Kanalu A, po lastniškem prevzemu te televizije pa je nadaljeval z delom na RGL-u. »Denar mi nikoli ni bil prioriteta, vedno sem bil zadovoljen s tem, da smo preživeli. Urednik športnega uredništva Televizije Slovenije Marjan Lah pa me je pred dvema desetletjema nagovoril, naj se vrnem na RTV. Dobro leto sem bil njegov pomočnik, vendar se nisva ujela do te mere, da bi delo nadaljeval, saj sva imela različne poglede na delovanje uredništva. Zatem sem se v hiši preizkušal na različnih področjih, od marketinga do prodaje lastnega programa. Zadnje dolgo obdobje pa sem sodeloval pri nastajanju Kričača. V tem času sem sodeloval tudi pri različnih projektih v službi za odnose z javnostmi, organiziral hišna novoletna srečanja zaposlenih, javne predstavitve hiše na razstavišču v Ljubljani in še kaj bi se našlo.«

Darko je po Saši Veroniku in Nataši Bolčina Žgavec urejal Kričača zadnjih dvanajst let, od leta 2004 do začetka 2016. »Poznal sem delovne procese, veliko ljudi in zgodovino, zato sem dokaj z lahkoto urejal glasilo. Včasih smo imeli preveč materiala za objavo, mnogokrat pa premalo. V novinarskih hišah je malo novinarjev, ki bi znali ali hoteli pisati o svojem delu ali delu kolegov. Vse je bilo treba zbrati z milimi prošnjami, ker večinoma ni bilo honorarjev, sredstva pa so čedalje bolj usihala. Kričač je z mojim prihodom spremenil podobo in sem kar ponosen na oblikovalske in vsebinske spremembe. Tudi fotograf Stane Sršen je delal za Kričača, umeščen je bil v službo za odnose z javnostmi. Po mojem mnenju mora imeti glasilo status samostojnega uredni-

V mladih letih z Alenko Brezovnik (Dnevnik).

Na sejmu elektronike, razstavni prostor ZKP, v devetdesetih letih prejšnjega stoletja.

V družbi novinarjev z vseh vetrov - Font Romeu, Francija

Med vožnjo na enem izmed smučarskih tekmovanj v španski Baquieri Beret.

štva, ker njegov namen ni, da je všečen vodstvu, ampak da so v njem zgodbe iz ustanove in odraz realnega stanja. Večkrat sem se uspel temu približati, nekateri so se ob tem čutili prizadete. Nadrejeni so bili najbolj občutljivi na moje uvodnike, saj sem z njimi lahko posegal v politiko vodstva. Po moji upokojitvi Kričač kakšno leto ni izhajal, potem so spoznali, menda še najbolj Svet delavcev, da nekaj mora izhajati v tiskani obliki. Bistvo Kričača je, da pove, kaj se v hiši dogaja tudi tistim, ki so v njej delali denimo štiri desetletja. Njihova povezanost s hišo je takšna, da bi jim s tem, če ne bi bilo Kričača, pretrgali življenjsko navezanost. Glasilo je imelo na začetku naklade okoli 3000 izvodov, leta 2014 le še 2500. Kričač je glasilo vseh ljudi in kjer so želeli, so vedno brezplačno prejeli vsaj en izvod.«

Brez fotoaparata le redkokdaj.

Obremenitve zaradi poklica družina ni občutila.

»Vsaka ženska, ki je poročena z novinarjem, mora precej pretrpeti, ker ga ni nikoli pravi čas doma. Moja žena je bila glede tega zelo razumevajoča, to je znala prenesti. Imava tri krasne sinove, vsi so že odrasli. Je pa res, da me mnogokrat, zlasti v času, ko so moji sinovi odraščali, ob sobotah in nedeljah ni bilo doma. Vedno smo skakali po terenu, tudi ko sem delal televizijske športne prispevke.«

Slovenski novinarji imajo že 51 let društvo novinarjev smučarjev – SCIJ. »V društvu sem dejaven od leta 1978, zadnja desetletja pa sem tudi v upravnem odboru. Predsedniki so bili Boštjan Pirc, Blaž Lavrič in Vlado Krejač, zadnja predsednica je Duška Lah, torej vsi iz naše hiše. Dolga leta je naša sopotnica tudi Meta Verbič, sekretarka SCIJ, ki se na vse kriplje trudi z obveščanjem vseh novinarjev, naj se udeležujejo naših srečanj. Žal mi je, da še danes ni v RTV hiši več športnih srečanj. Dolga leta smo imeli smučarske tekme RTV, ki jih že precej let ni več. Druženje je predpogoj, da ustanova kot javni zavod perfektno funkcionira.«

RTV je zastopal na približno dvajsetih svetovnih novinarskih tekmah. Dobil je kakih deset medalj, ker je bil med novinarji odličen smučar. »Ta srečanja so bila zaradi izmenjave novinarskih izkušenj zelo zanimiva, neformalna druženja marsikdaj zelo pomagajo. V šestdesetih letih so srečanja presegla blokovsko delitev. Spomnim se, da je prišlo na eno izmed tekmovanj šest ruskih novinarjev, ki pa so imeli zraven vsak svojega NKDV-jevca. Zato smo se z njimi vedno pogovarjali bolj na skrivaj, za kakšnim stebrom ali podobno. Da so vsaj za trenutek našli časovno nišo, kaj zvedeli ali tudi povedali.«

Prenos – poldruga ura neznanke.

S tehnikom Francijem Fajfarjem - Fofom sta šla v začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja na obletnico Kruševske republike, imela pa sta problem s povratnim glasom. »Uro in pol sem imel prenos in nisem vedel, ali sem v programu ali ne. V tem času je bilo treba prevajati govornike in povedati, kdo je kdo, kaj je kdo govoril. V tistem prenosu sem shujšal za kakšne tri kilograme, kot da bi bil dirkač formule ena. Bilo je tako naporno in stresno, da česa takega v življenju še nisem doživel. Govoriš in ne veš, ali te kdo sliši ali govoriš tja v tri dni. Naposled so nama po koncu prenosa iz Radia Ljubljane sporočili, da je bilo s prenosom vse v redu.«

Gibanje za javno in neodvisno RTV Slovenija.

»RTV ne sme biti dekla politike. To smo imeli zapisano v izhodiščih našega gibanja, zavzemali smo se za javno besedo. Novinarska borba za javno besedo mora biti stalna. Novinarji morajo imeti toliko poguma, da se znajo upreti, da znajo ločiti zrno od plev. Podrejenost neki politični opciji je smrt za novinarstvo. Zato novinarski poklic po mojem mnenju izumira in ga kmalu ne bo več. Ostali bodo le še medijski 'prodanci' in ostali piarovci. Ko sem pred štiridesetimi leti in več prestopil prag medijske hiše, je bila povprečna plača novinarjev dva in pol kratnik povprečne slovenske plače. V vseh teh letih so slovenski novinarji, razen nekaterih izjem, pristali na povprečni slovenski plači. To je zadosten znak podcenjevanja in nepotrebnosti poklica. Imamo veliko novinarjev brez lastnega mnenja, razen redkih izjem, imajo mnenja strank ali raznih mogotcev. Novinarji morajo biti tudi mnenjski voditelji, ne pa le prenašalci mnenj. Pa še to: uravnoteževanje mnenj v programih je neumnost!«

Pesniške zbirke ni izdal.

Darko je napisal veliko pesmi in še zdaj pesni. Na Radiu je imel nekaj literarnih nokturnov, ki so posneti. »Včasih priložnostno povem katero izmed svojih pesmi, nisem pa čutil potrebe, da bi izdal zbirko. Moja pesniška oblika je sonet. Med pesniki je kakšna desetina takšnih, ki obvladajo pesniške zvrsti. Laški enajsterec ima svoje zakonitosti, je ena izmed pesniških izraznosti, ki pove, kdo je pesnik, kdo pa ne. Rad sem tudi kaj naslikal. S fotografijo sem se ukvarjal v zadnjem obdobju svojega službovanja, ker sem slikal druge. Ribarim, tudi na morju, gobarim, rad igram tenis, pa še kaj bi se našlo.«

Tekst: Jože Skok, foto: osebni arhiv Darka Korena

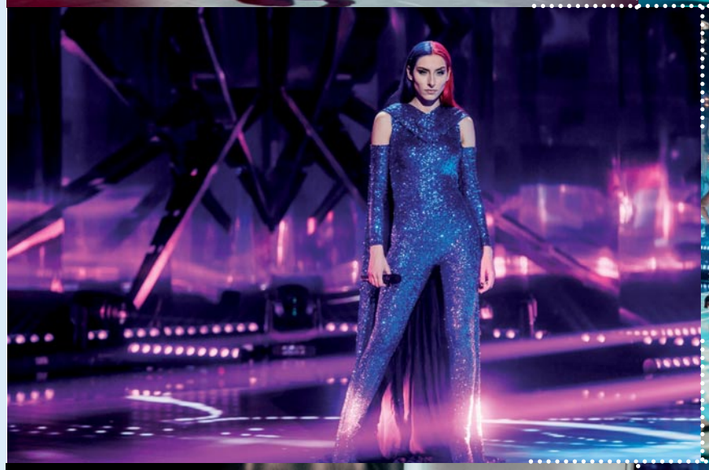

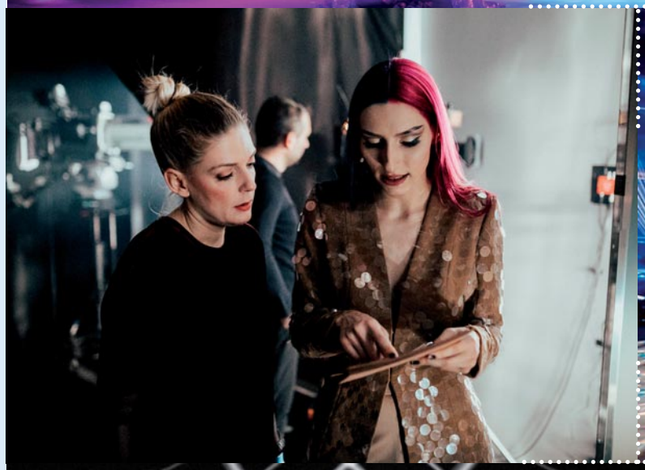

Priznanja RTV Slovenija za leto 2017

Generalni direktor RTV Slovenija, Igor Kadunc, je 1. marca v studiu 1 TV Slovenija čestital in se zahvalil sodelavkam in sodelavcem, ki so bili v preteklem letu zaslužni za najbolj kakovostne delovne dosežke, strokovne delovne prispevke v daljšem časovnem obdobju in dolgoletni delovni opus v zavodu.

Podelitev priznanj, ki jo je povezovala voditeljica in novinarka informativnega programa TV Slovenija, Katarina Braniselj, je z glasbenimi točkami popestril izjemni Uroš Perić, ob spremljavi Big Banda RTV Slovenija, pod vodstvom Lojzeta Krajnčana. Nagrajence in ostale goste sta nagovorila predsednik enajstčlanske komisije za podelitev priznanj RTV Slovenija, Robert Pajek in generalni direktor RTV Slovenija.

Priznanje za življenjsko delo

MARJAN JERMAN

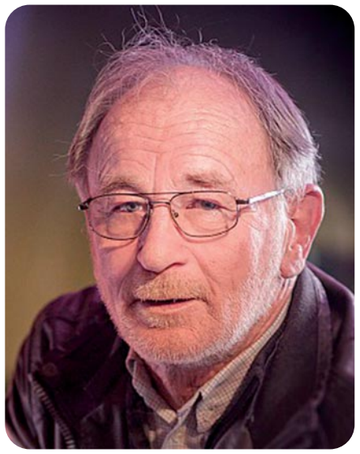

Marjan Jerman je postal z radijskimi in televizijskimi prispevki sinonim za pogumnega iskalca resnice, neustrašnega psa čuvaja v službi malega človeka, neusmiljenega raziskovalca družbenih krivic in oblastniških stranpoti. Med desetletja dolgo kariero se ni izognil spopadanju z mejami – ne poklicnimi, življenjskimi, političnimi in ne tistimi navideznimi, ki se pogosto zasidrajo v naših glavah. Z mikrofonom v roki se je z gorečnostjo lotil oblasti v nekdanjem socializmu, vojskujočih se strani na osamosvojitvenih bojiščih in – če res ni šlo drugače – se je postavil med dva zagrizena mejaša, ki bi bitko za pedenj zemlje brez konca gnala na okopih sovraštva.

MIHA ŽIBRAT

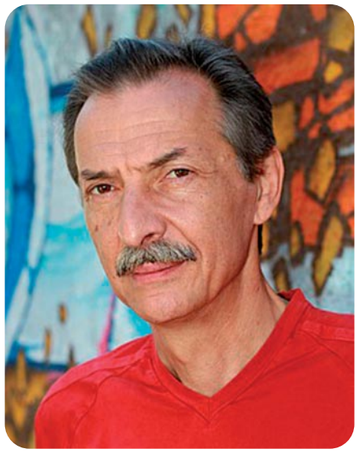

Miha Žibrat je začel kot študent z novinarskim delom v TV Dnevniku in nato dopisništvu TV Slovenija. Leta 1977 se je kot novinar komentator zaposlil v športnem uredništvu TV. Na poklicni poti je spremljal vse največje športne prireditve in kot komentator opravil približno 2.000 neposrednih športnih prenosov. Osemkrat je komentiral na poletnih, sedemkrat pa na zimskih olimpijskih igrah, za kar je leta 2012 v Londonu prejel posebno priznanje MOK-a in svetovnega združenja športnih novinarjev AIPS. Pripravil je številne dokumentarne oddaje, med njimi oddaje Slovensko olimpijsko stoletje, za katere sta z Andrejo Okorn dobila posebno priznanje OKS. Od leta 2015 je tudi odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija.

MARTIN ŽVELC

Martin Žvelc si je s svojo zagrizenostjo nenehno prizadeval za tehnološki razvoj in dvig kakovosti zvoka na RTV Slovenija. Med prvimi se je zavedel pomembnosti digitalizacije arhivskega gradiva in se leta 2004 lotil pionirskega projekta. Pod njegovim vodstvom je Mediateka postala služba na ravni zavoda, katerega glavni

nalogi sta digitalizacija in trajna hramba vseh radijskih in televizijskih vsebin RTV Slovenija. Vso poklicno pot je posvetil naši hiši in postal vrhunski strokovnjak za področje zvoka in referenčni zvokovni inženir. Nanj se lahko sodelavci vselej obrnejo, ko iščejo odgovore na vprašanja s področja zvoka, glasbe, digitalizacije in drugih področij elektrotehnične stroke.

Priznanje za izjemne oz. nadpovprečne dosežke v daljšem časovnem obdobju

DANICA DOLINAR

Danica Dolinar, od leta 2000 urednica Uredništva glasbenih in baletnih oddaj TV Slovenija, je avtorica zahtevnih projektov v domači produkciji in mednarodnih koprodukcijah ter projektov EBU. Kot avtorica, mentorica, organizatorka in promotorka resne glasbe in baleta združuje zagnanost, ljubezen do glasbe in izjemno strokovno znanje.

VOJKO BRUNO FAKIN

Vojko Fakin je kot producent v Informativnem programu TV Slovenija sodeloval pri številnih projektih, med drugim prenosih najpomembnejših državnih proslav, meddržavniških obiskov, volitev itn. Z iznajdljivostjo, marljivostjo, organizacijskimi in komunikacijskimi sposobnostmi je poskrbel, da so bili projekti izpeljani na najvišji ravni.

MARKO GOLJA

Marko Golja, sodelavec Uredništva za kulturo, je v tedenski oddaji lzšlo je gostil najpomembnejše predstavnike slovenskega literarnega in družbenega življenja. Njegove oddaje so pomemben dokument časa. Ob vsem, česar se loti, je vedno opazen njegov socialni čut; z njim in z izjemno delovno etiko širi meje kulturnega programa.

DAJANA MAKOVEC

Dajana Makovec je bila v treh desetletjih urednica številnih oddaj razvedrilnega programa TV Slovenija. Je nepogrešljiva sodelavka, zanesljiva, sposobna, neskončno delavna in vedno odločena najti rešitev za vsako težavo. Oddaje, pri katerih je sodelovala, so pravzaprav najbolj znane razvedrilne oddaje TV Slovenija.

GORAZD POMPE

Gorazd Pompe, ki je del ekipe Radijske produkcije že 40 let, je mojster predvajanja radijskih programov. S profesionalnostjo, pripravljenostjo spoznavati nove tehnologije in izjemnim občutkom za zvokovno estetiko je pridobil neformalni status kot eden izmed najzanesljivejših sodelavcev, ki se mu lahko zaupa najzahtevnejše projekte.

Častno priznanje

VOJKO FRELIH

Vojko Frelih je del skupine za studijska snemanja in prenose znotraj Radijske produkcije že skoraj 40 let. Brezpogojno predanost poklicu je med drugim pokazal med osamosvojitveno vojno, ko je novinarjem z reportažnim avtomobilom omogočal oglašanje iz prvih bojnih linij. Leta 1998 pa je v pogovornih oddajah z deljenjem osebne izkušnje ob smrti otroka prispeval k odpiranju tedaj povsem zastrtih tem.

MARIJA KERMELJ

Maskerka Marija Kermelj je s svojim znanjem, izkušnjami, optimizmom in voljo do samoizobraževanja pomembno vplivala na razvoj stroke oblikovanja maske na RTV Slovenija. V svojem ustvarjalnem obdobju je soustvarjala podobo številnih oddaj ter pestro galerijo likov v slovenskih filmih, serijah in nadaljevankah, ki bodo za vedno del bogatega TV-arhiva.

MOJCA MRAMOR POZNIČ

Dolgoletna sodelavka Mojca Mramor Poznič se je kot režiserka na Televiziji Slovenija podpisala pod številne oddaje. S predanostjo in natančnostjo je sledila vsem spremembam, ki so jih prinašali nove tehnologije in novi sodelavci. Kljub sodobnim pristopom se je brez težav lotila režije živih oddaj, v zadnjih letih je še posebej zaznamovala oddaji Dobro jutro in Dober dan.

DANIJEL ORAŽEM

Dolgoletni sodelavec enote Oddajniki in zveze Danijel Oražem je celotno poklicno pot skrbel za elektroenergetska postrojenja, prek katerih so oddajni centri prejemali električno energijo. Sodeloval je pri vseh večjih projektih. Med drugim je s pravočasno pripravo elektroenergetskih in hladilnih naprav na oddajnih centrih pomembno prispeval tudi k digitalizaciji oddajnih omrežij.

DRAGO PERDIH

Drago Perdih je večino svoje poklicne poti prehodil v skupini, ki se danes imenuje TV-inženiring. Vsa ta leta je iskal, testiral, načrtoval in v prakso uvajal nove tehnologije in tehnološke sklope za avdioprodukcijo. Drago je izpeljal tako rekoč vse prenove avdiodelov TV-produkcije v zadnjih 30 letih, kar pomeni ve-

liko pogovorov, načrtov, razpisov, izobraževanj in navsezadnje kriznih sestankov.

SREČKO TRGLEC

Srečko Trglec se je na Radiu Maribor zaposlil pred več kot 40 leti. Pozneje je

iz nagovora predsednika komisije za podelitev priznanj RTV Slovenija, Roberta Pajka

»Živimo v času neverjetno hitrih sprememb, nevarnih populističnih izjav, zakaj sploh rabimo nacionalno RTV. Priča smo pojavu »lažnih novic«. Mnogi bi nas radi ukinili pod pretvezo, da delamo slab program. Nekateri nas hočejo prepričati, da v tej zblojeni digitalni dobi pri novicah šteje le še kako hitro so posredovane in kako spektakularne so. Hvala Bogu, ni vse tako črno. Z veseljem ugotavljam, da so danes med nami odlični novinarji, ki vedo, da zgodovina ni en sama zgodba, da je na tisoče alternativnih zgodb. Ko se odločimo, da bomo povedali eno, se odločimo tudi, da bomo druge zamolčali. Temu v naši hiši rečemo odgovornost. Imamo tudi take, ki jim ni vseeno za krivice bližnjega, drugi odlično poznajo šport in so temu posvetili svoj ustvarjalni opus. Imamo strokovnjake, ki jim je mar za naše arhive in tradicijo, imamo vrhunske montažerje, mojstre zvoka, direktorje fotografije, vrhunske glasbenike, inženirje, ki so inovativni in znajo narediti vse, kar si zamislimo. Imamo tudi ekipe, katerih moč in ustvarjalnost se pokaže pri velikih projektih.«

postal njegov odgovorni urednik in ga pomembno zaznamoval. Izrednega pomena je bilo njegovo delo odgovornega urednika zdajšnjega Radia Si in delo vodje Regionalnega RTV-centra Maribor. Uspešno je deloval tudi v mednarodnih vodah, še posebej v odboru EBU za mednarodne programe in v radijski mreži Euranet Plus.

VIKTORIJA TERAN

Viktorija Teran kot realizatorka, tajnica režije in tajnica skripta že skoraj štiri desetletja soustvarja kulturno-umetniški, dokumentarni in izobraževalni program TV Slovenija. Njeno delo z režiserji in scenaristi je postalo utečena stalnica in je zgled profesionalnega opravljanja nalog. Z znanjem, natančnostjo in predanostjo diha s projektom od prvega do zadnjega postprodukcijskega koraka.

JANKO ZOTLAR

Janko Zotlar je dolgoletni vodja Tehnično-tehnološke skupine na Radiu Slovenija. Ta velja za tehnično zaledje radijske produkcije, ki vsakodnevno neopazno skrbi za nemoteno delovanje, po drugi strani pa je pri vseh novih in zahtevnejših projektih v prvih vrstah in je močno izpostavljena. Nikoli se ni bal izzivov, kot vodja skupine je organiziral in vodil razvoj, prenove in nadgradnje najpomembnejših sklopov radia.

Posthumno priznanje

ROBERT BOGATAJ

Robert Bogataj je začel kot svobodni novinar na TV Slovenija. Z Meto Ornik sta pripravljala številne oddaje, med njimi Klub klobuk, O živalih in ljudeh, zadnja leta pa je Robert polepšal marsikatero jutro prek radijskih valov na Prvem programu Radia Slovenija. S pozitivnim pristopom je pustil neizbrisen pečat pri sodelavcih, gledalcih in poslušalcih. Njegovo delo, ki je bilo tesno povezano s partnerko Meto, pa ostaja zapisano v analih slovenske radiotelevizije tudi po njegovi prezgodnji smrti aprila 2017.

Priznanje za izjemne oz. nadpovprečne delovne dosežke v preteklem letu

KSENIJA HORVAT

Ksenija Horvat v oddajah Profil in Intervju, ki nastajata v okviru Uredništva oddaj o kulturi in Uredništva informativnega programa, gosti izjemen izbor gostov s področja kulture, politike in sociologije, za kar ji je Slovensko sociološko društvo podelilo priznanje za prispevek k pomembnosti sociologije v slovenskem prostoru.

EKIPA ODDAJE INFODROM: Tina Antončič, Neža Prah Seničar, Mateja Leban, Nejc Krevs, Darko Osterz

Izjemno zagnani ekipi edine informativne TV-oddaje za mlade je uspelo preoblikovati oddajo iz dnevne v tedensko, pri čemer je Infodrom ostal aktualen, privlačen in zanimiv za mlado občinstvo, ki velja za eno najzahtevnejših. Ob tem ji je uspelo zgraditi tudi osupljivo spletno bazo mladih, ki jih redno spremlja.

TILEN JAMNIK

Tilen Jamnik, športni novinar na MMC RTV Slovenija, je med evropskim prvenstvom v košarki s skoraj stotimi članki pred in med prvenstvom ter po njem ter s številnimi videoizjavami javnosti osvetlil dogajanje vse do najmanjših podrobnosti največjega uspeha ekipnega športa – zlate medalje slovenskih košarkarjev.

MAJA KAČ

Maja Kač je gonilna sila projekta na MMC 1. sv. vojna, v sklopu katerega je izšla tudi knjiga Pa zbogom, junaki … Vojni dnevnik Filipa Jurkoviča (1914–1918). Projekt je bil odlično sprejet tako v strokovni kot laični javnosti, saj je bila prva izdaja razprodana v manj kot enem mesecu.

JERNEJ KASTELEC

Scenarist in režiser Jernej Kastelec je realiziral močno dokumentarno zgodbo z naslovom Ljubo doma, v kateri je mojstrsko prepletel usodo sirskega begunca s prizori slovenske realnosti. Film je prejel glavno nagrado za odličnost Diversify TV na festivalu MIPCOM 2017 v Cannesu.

BOJAN RAMŠAK

vodja Skupine za razvoj v OE Oddajniki in zveze in ponosni RTV-jevec od leta 1996

»Delo na RTV Slovenija me veseli, ker je raznoliko. Praktično vsak dan se soočam z novimi izzivi z različnih področij – od računalništva do elektrotehnike, naše delo pa je povezano tudi s terenom. Te izzive mi je v dobrem kolektivu v veselje reševati. Imam srečo, da delam s sodelavci, ki so odlični strokovnjaki, zato s konstruktivnimi debatami vedno najdemo rešitve. Znamo pa se tudi sprostiti in nasmejati.«

Foto: Ana Pivk

NATALIJA GORŠČAK

pomočnica direktorice TV Slovenija in ponosna RTV-jevka od leta 1996

»Na RTV Slovenija rada delam predvsem zaradi sodelavcev, ki so razgledani, samosvoji, dobri kolegi in vedno znova se od njih lahko naučiš česa novega. Med njimi je veliko prijetnih in dobrih ljudi in menim, da so ljudje največji kapital te hiše. Obenem je to prostor, ki ti nudi priložnost, da vsake toliko zamenjaš bodisi delo bodisi okolje, saj sem pionirski tip človeka, ustreza mi, da sem vedno znova pred novimi izzivi in priložnostmi.«

ŠPELA KOŽAR IN BARBARA ZEMLJIČ

Scenaristka Špela Kožar in režiserka Barbara Zemljič sta v dokumentarnemu filmu Pod mostovi razgalili žalostno eksistenco številnih Slovencev, statistiko, osebne izpovedi in poglede strokovnjakov, ki se ukvarjajo z nezaslišano razširjenim pojavom revščine v Sloveniji.

IRMGARD ANDERL KRAJTER

Irmgard Anderl Krajter na odgovornem mestu prve oboe predstavlja enega od najpomembnejših stebrov Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Irmgard suvereno in profesionalno zastopa orkester na vseh najpomembnejših koncertih, celo pogosteje kot drugi solisti, ki se na koncertih izmenjujejo.

ANDREJ MODIC

Andreju Modicu tehnologija nikoli ni predstavljala ovir, zato je kmalu začel kot montažer pri najzahtevnejših projektih. Zaradi svojega znanja je sodeloval že pri številnih dokumentarnih filmih, med drugim pri odmevnih glasbenih dokumentarnih portretih Charlatan Magnifique in 2Cellos 2Obraza.

MIHA OCVIRK

Miha Ocvirk je z bogatim znanjem, izkušnjami, predanostjo in odločnostjo eden izmed vrhunskih tonskih mojstrov v Radijski produkciji. Na festivalu TAKTONS Novi Sad je leta 2017 zmagal s posnetkoma v kategorijah »TV živa izvedba – ostala glasba« ter »Big band in orkester - javna izvedba s publiko«.

GREGA PETERKA

Dolgoletni sodelavec v Koordinaciji Radijske produkcije Grega Peterka je med bolj prepoznavnimi obrazi na radiju, saj je stična točka med produkcijo in programom. Z ogromno iznajdljivosti, ustvarjalnosti in potrpežljivosti so lani z njegovo pomočjo izpeljali nadpovprečno število dogodkov.

DRAGAN PETKOVŠEK

Dragan Petkovšek je v 15 letih dela v mobilni produkciji Radia Slovenija med najbolj zaslužnimi za vzdrževanje in posodabljanje vozil za terensko produkcijo. Pod njegovim vodstvom je bila izpeljana nadgradnja reportažnega vozila RA-1, ki ga uporabljamo za zvokovno najzahtevnejše projekte.

KATJA STAMBOLDŽIOSKI

Katja Stamboldžioski je leta 2017 pripravila odmeven dokumentarni film Rak – sprevržena različica našega normalnega jaza, v katerem je subtilno in na podlagi življenjskih zgodb in strokovnih razlag prikazala, da ta bolezen današnjega časa ni vedno neizogiben sinonim za konec življenja.

PROJEKT SINIŠEVO DELO: Luka Hvalc, Maja Ratej, Gašper Andrinek, Anja Hlača Ferjančič, Jan Grilc, Gorazd Rečnik

Novinarska ekipa Vala 202 je v sodobnem formatu skozi konkretno življenjsko zgodbo fasaderja Siniše iz Ljubljane in konkretnimi dokazi opozorila na aktualno problematiko zaposlovanja, številne kršitve delavskih in človekovih pravic, ponižujoč odnos delodajalcev in pasivnost uradnih organov.

PROJEKT 50 LET ODDAJE SLOVENSKA ZEMLJA V PESMI IN BESEDI:

Simona Moličnik, Rudolf Pančur, Renato Horvat, Maja Šumej, Anton Jurca, Miran Kazafura, Milan Zrimšek, Andrej Semolič, Mirza Prljača, Tamara Mijošek, Neli Skulj, Irena Batis Janovsky, Klemen Markovčič, Marija Maja Kojc, Jože Gostiša. Ob 50-letnici oddaje Slovenska zemlja v pesmi in besedi so ustvarjalci skupaj s sodelavci pripravili celoletni projekt z javnimi radijskimi oddajami, izdanimi tudi na zgoščenki s kompozicijo Alda Kumarja. Na sklepni prireditvi v Cankarjevem domu jim je uspelo združiti izvajalce ljudske in umetne glasbe.

TV-INŽENIRING in SKUPINA ZA VZDRŽEVANJE:

Manuel Boris Gimpelj, Matjaž Lukek, Ciril Miklavčič, Janez Končar, Aleš Rozina, Stanislav Novak, Domen Mušič, Bernard Vrh, Matjaž Fajdiga Skupina TV-inženiringa je leta 2017 izpeljala zahteven projekt prenove produkcijskega sistema za prenos sej državnega zbora in drugih parlamentarnih teles. Poseben izziv je predstavljala časovna omejitev, saj so morala biti vsa dela izpeljana v dobrem mesecu, v obdobju parlamentarnih počitnic.

Tekst: Ana Pivk, foto: osebni arhiv prejemnikov priznanj

Peter Dular,

pomočnik generalnega direktorja za organizacijo in upravljanje s človeškimi viri

Novembra lani se nam je pridružil pomočnik generalnega direktorja za organizacijo in upravljanje s človeškimi viri. Peter Dular ima zanimivo poklicno pot. Od policista do pomočnika komandirja postaje in do menedžerja za razvoj kadrov v velikem podjetju. Končal je Fakulteto za management na Univerzi na Primorskem, je magister znanosti in je med drugim prejel priznanje za »kadrovski up« leta 2011.

Zakaj ste sprejeli izziv postati pomočnik generalnega direktorja na RTV Slovenija?

Bil sem v iskanju novih izzivov in pogosto je tako, da se hkrati odpreta vsaj dve možnosti. Za RTV Slovenija pa sem se odločil, ker sem videl in še vedno vidim kot velik izziv, morda kot pot v neznano. Iskreno povedano sem bil kar presenečen, da sem bil povabljen k sodelovanju. Da sem se dokončno odločil za RTV Slovenija, pa je »kriva« tudi soproga, ki me je prepričala, da bom lažje delal v sredini, v katero sem prišel preko selekcijskega postopka, »brez stricev iz ozadja«, najbolj odločilno pa je bilo prvo srečanje z generalnim direktorjem. Njegovi pogledi, vizija in komunikacija so me prepričali, da bom lahko delal in se tudi veliko naučil.

Kakšna je vaša poklicna pot in katere izkušnje, ki ste jih pridobili v preteklosti, bi izpostavili?

Kariero sem pričel kot miličnik leto pred osamosvojitveno vojno. V policiji sem bil zaposlen 17 let. Delal sem kot policist, kriminalist, pomočnik komandirja. V tem času sem se navadil na »red in disciplino« in se prvič srečal z vodenjem in kadrovskim področjem. Spoznal sem, da biti vodja ne prinaša le bonitet, predvsem pomeni odgovornost in skrb za sodelavce. Prav tako pomeni tudi postavljanje meja in zame najtežje opravilo in tudi za mnoge vodje, ukrepanje, če se te meje prečkajo. Spoznal sem, da prave rezultate daje korekten in spoštljiv odnos do sodelavcev in to sem uporabljal tudi več let v podjetju Acroni d. o. o, kjer sem bil med drugim tudi menedžer za razvoj kadrov. Po odhodu iz Acronija sem kot samostojni podjetnik svetoval na področju korporativne varnosti.

Kakšne so vaše delovne zadolžitve oziroma področja delovanja, ki jih opravljate kot pomočnik generalnega direktorja?

Gre za široko področje zadolžitev, sam pa vidim, da je moja najpomembnejša zadolžitev sprememba oziroma izgradnja pozitivne organizacijske kulture. Zavedam se, da je to izredno težko, zahtevno in občutljivo področje, a nujno potrebno. Za to pa rabimo orodje, ki je učinkovita kadrovska funkcija, se pravi, da je treba iz »kadrovske administracije« postaviti službe, ki bodo servis in bodo reševale probleme. Vanj bodo vključene kadrovska služba, izobraževalno središče in služba varstva in zdravja pri delu.

S kakšnimi problemi ste se na svojem področju na RTV Slovenija srečali, kateri se vam zdijo najbolj pereči in kako ste pristopili k njihovem reševanju?

Na probleme gledam kot na priložnosti za izboljšanje, na rezerve, ki jih imamo in jih je treba izkoristiti, drugače bi bili v izredno nezavidljivem položaju. Izboljšati se moramo na področju vodenja, saj imamo pravzaprav stanje brez vodenja. Vprašanje je, kdo tu koga vodi? Bojim se, da so vloge v organizaciji pomešane. Vodje morajo voditi in prevzeti odgovornosti. K temu bomo kmalu pristopili z izobraževanjem vodij, v prihodnje pa tudi s sistemom načrtovanja nasledstev. Rezerve so pri medsebojnem (ne)spoštovanju in neprimerni komunikaciji, načrtovanju, razporejanju. Normativni del v organizaciji, se pravi akti, ne odražajo dejanskega stanja, niso kos izzivom današnjega časa in zaradi tega je veliko negotovosti, nedorečenosti, konfliktov. Norme je treba posodobiti.

Kakšno vizijo ste si skupaj z generalnim direktorjem zastavili za obdobje enega leta oziroma za obdobje štirih let delovanja?

Vizija dela za to leto izhaja iz letnega načrta - optimizacija delovnih mest, postavitev kadrovske funkcije, posodobitev izobraževalnega sistema (središča), postavitev sistema razvoja kadrov, vpeljava sodobnih oblik dela ob sprejemu normativov in obvladovanje stroškov dela. Želimo si spremeniti in izboljšati organizacijsko klimo, dvigniti zadovoljstvo zaposlenih, postaviti vloge in vodenje.

Kako boste s svojimi dosedanjimi izkušnjami prispevali k spremembi notranjega okolja med sodelavci in sodelavkami na RTV Slovenija?

Vse, rečeno do sedaj, so moji pogledi na spreminjanje notranjega okolja. Sprva se je treba zavedati, da so način dela, organizacija, komunikacija, odnosi, itd. pripeljali v situacijo, kot jo imamo. Na enak način ne bomo rešili, spremenili nič. Morda nekaterim posameznikom oziroma zagotovo nekaterim to okolje ustreza, dolgoročno pa je za večino škodljivo, uničujoče. Kako spreminjati to? Začetki sprememb so lahko kritični dogodki, ki si jih ne želimo. Lahko pa pristopimo skozi spremembo raz/na/vad. In na tem bomo gradili.

Tekst in foto: Darja Slokan

Srebrno srečanje

sprejem za upokojene v letu 2017

Zadnji dan novembra preteklega leta smo v veliki sejni sobi na Kolodvorski gostili sodelavce, ki so v preteklem letu zaokrožili svojo poklicno pot.

Na že tradicionalnem Srebrnem srečanju jih je gostil generalni direktor RTV Slovenija Igor Kadunc skupaj z njihovimi nadrejenimi. V letu 2017 se je upokojilo 13 sodelavk in sodelavcev: Petar Radović, Ana Starešinič, Mira Pikl, Branko Rupnik, Alojzij Gačnik, Dragica Puc, Keti Kovačič Poldrugovac, Lidija Koren Fabe, Lorena Vadnov, Ladislav Ambrožič, Danijel Oražem, Nedeljko Savičič in Srečko Trglec.

V zahvalo za njihovo dolgoletno delo - večina med njimi je bila zvesta nacionalnemu medijskemu servisu več desetletij ali pa kar celo delovno dobo, jim je generalni direktor skupaj z njihovimi nadrejenimi čestital, se zahvalil in podelil drobno pozornost.

Ta jih bo skupaj s spomini in prijateljstvi, ki so jih stkali s sodelavci na dolgoletni delovni poti, spominjala na leta, ki so jih preživeli na RTV Slovenija.

Tekst: Ana Pivk, foto: Enja Brelih

Tudi letos so se naši bivši sodelavci zbrali na prijetnem, zdaj že tradicionalnem, ponovoletnem druženju. Foto: Adrijan Pregelj

Odprtje dvigala **za invalide**

V začetku decembra preteklega leta so generalni direktor RTV Slovenija Igor Kadunc, direktor Radia Slovenija Miha Lampreht in predsednik Programskega odbora za problematiko programskih vsebin za invalide Stane Padežnik slovesno predali svojemu namenu dvižno ploščad za invalide.

RTV Slovenija, ki je s svojim poslanstvom kot edini medij v Sloveniji zavezana k ustvarjanju vsebin za najširšo publiko, med drugim tudi vsebin za invalide, je tako tudi v praksi poskrbela za fizično dostopnost do prostorov Radia Slovenija. Ostale stavbe v okviru RTV Slovenija imajo namreč zaradi poznejše letnice izgradnje že urejene dostope za invalide.

Prejšnja dvižna ploščad za invalide na radijski recepciji je bila zaradi okvare in premajhne nosilnosti potrebna predelave oz. zamenjave. Model je bil tehnično zastarel, namenjen le invalidskim vozičkom na ročni pogon, želja uporabnikov pa je bila predvsem večja nosilnost, kar pomeni električni invalidski voziček skupaj z eno osebo. Nosilnost novega dvigala je 300 kg oz. ena oseba na invalidskem vozičku.

Za upravljanje z dvigalom so se oz. se bodo usposobili receptorji, gasilci in nekateri programski ustvarjalci, ki ustvarjajo vsebine za invalide.

Naše programske vsebine vse bolj dostopne

Ozaveščanje družbe o pravicah in potrebah ljudi z različnimi oblikami invalidnosti je kot že omenjeno del poslanstva RTV Slovenija. Teme, ki zadevajo življenje invalidov v najširšem pomenu, so v naših radijskih, televizijskih in spletnih vsebinah vedno bolj zastopane.

Prvi program Radia Slovenija predvaja redno tedensko oddajo Med štirimi stenami, v kateri so gostje osebe z invalidnostjo in posebnimi potrebami ter strokovnjaki s tega področja. Oblikujejo jo novinarji z visokimi etičnimi standardi in z občutkom do invalidov in oseb s posebnimi potrebami ter do njihovih težav. Še več, na Radiu Slovenija dnevno spremljamo aktualne dogodke, povezane z invalidsko problematiko in v njih poročamo v informativnih oddajah. Zato so invalidi gosti tudi drugih oddaj: Studio ob 17-ih, Nedeljska reportaže, Razkošje v glavi, Nočni obisk, Svetovalni servis, Dobro jutro, otroci, Gymnasium in druge.

Skrbimo, da so v programu zastopane vse invalidske organizacije, dobro sodelujemo z različnimi društvi, ustanovami in posamezniki. Za naše delo na področju invalidskih vsebin smo prejeli tudi pisne pohvale nekaterih invalidskih organizacij.

Na televiziji so tovrstne vsebine del dnevnoinformativnih oddaj, še posebno pa so izpostavljane v oddajah, kot sta Tednik in Dobro jutro. Z razvojem tehnologij so vsebine vedno bolj dostopne. Že več let so za 1. in 2. program na teletekstu dostopni podnapisi za gluhe in naglušne, vsako leto zvišujemo delež oddaj, tolmačenih v slovenski znakovni jezik, veliko naporov vlagamo tudi v zvočno opisovanje del domače produkcije za slepe in slabovidne. Poskusno deluje tudi dodatni zvočni kanal, na katerem govorna sinteza bere podnapise za slepe in slabovidne v dnevnoinformativnih oddajah.

Dobrodošli na portalu Dostopno.si

Na MMC RTV Slovenija je nastala posebna spletna stran www.rtvslo.si/dostopno, ki predstavlja stičišče vsebin, namenjenih invalidom. Omogoča hiter dostop do različnih informacij osebam z različnimi oviranostmi, predvsem gluhim in naglušnim ter slepim in slabovidnim, pa tudi drugim osebam z invalidnostjo ter starejšim s pešanjem vida in sluha.

V posameznih rubrikah je zbran arhiv oddaj, ki so opremljene s tolmačem v slovenski znakovni jezik, in oddaj, s podnapisi. Na voljo je tudi rubrika z oddajami, ki so opremljene z zvočnimi opisi. Posebna podstran je namenjena oddaji Prisluhnimo tišini, ki jo na RTV Slovenija pripravljamo že vrsto let.

Sodelovanje pri Erasmus+ projektu ADLAB PRO

V želji, da bi čim bolj izboljšali kvaliteto zvočnega opisovanja za slepe in slabovidne, se je RTV Slovenija pridružila tudi mednarodnemu evropskemu projektu ADLAB PRO, pri katerem sodeluje z uglednimi univerzami iz tujine (Avtonomna univerza iz Barcelone, Univerza Adma Mieckievicha iz Poznana, Univerza iz Antwerpa), zvezo slepih iz Velike Britanije (RNBI), podjetjema Utopian Voices in Soundfocus.

Tekst: Petra Medved,
Veronika Rot in Ana Pivk,
foto: Ana Pivk in Darja Slokan

Studio 14 Radia Slovenija dobiva novo podobo

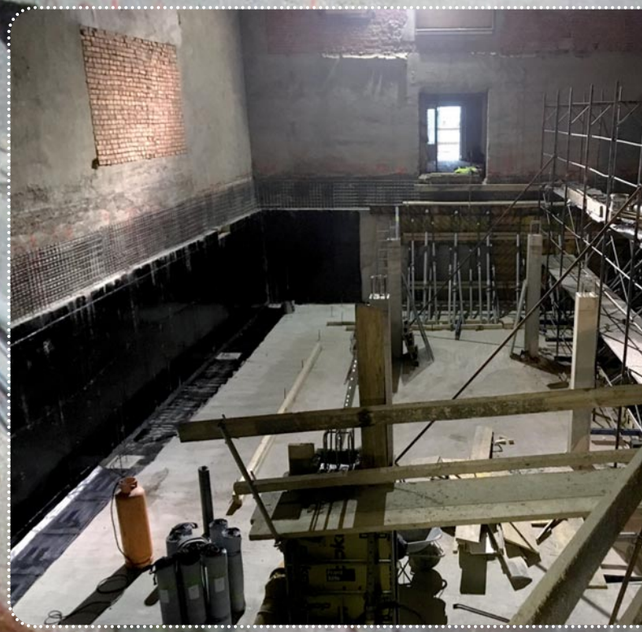

Za uporabo na voljo nova tuša

Pomlad in toplejši dnevi nas nagovarjajo, da v službo pridemo peš ali s kolesom, rolerji in drugimi okolju in zdravju prijaznimi sredstvi. Za vse športno aktivne in tiste, ki se po dolgem dnevu v službi, želijo osvežiti, so odslej na voljo tuši z garderobo v 2. kleti RTV-centra na Kolodvorski 2.

Tekst in foto: Ana Pivk

Mnogi sodelavci, ki v službo prihajate po Čufarjevi ulici, že več mesecev lahko opazujete gradbeno mehanizacijo, ki je zavzela kar dobršen del ulice. Tam sta namreč kar dve gradbišči, naše in gradbišče na dvorišču Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Na našem gradbišču izvajamo protipotresno sanacijo Studia 14, legendarnega studia Radia Slovenija, ki je domicilni studio Big banda RTV Slovenija, od tam pa smo prenašali tudi javne oddaje in koncerte Prvega programa, Vala 202 in programa Ars ter večkrat gostili različne prireditve.

V studiu zdaj izvajamo gradbena dela, ki bodo stavbo protipotresno utrdila do novih temeljev, celotno protipotresno strukturo pa povezala s studiem 26, ki je nad studiem 14, in kjer vadi in snema Simfonični orkester RTV Slovenija. Protipotresna ojačitev in celotna prenova studia 26 je bila zaključena že leta 2010.

Po protipotresni sanaciji se bodo dela nadaljevala z izgradnjo betonske akustične školjke studia 14 ter z njegovo notranjo ureditvijo, za kar se pripravlja projektna dokumentacija. V novem studiu 14 bomo lahko prve prireditve spremljali konec leta 2019.

Tekst: Marko Filli, foto: arhiv RTV

10. maj 2018, ob 19.30, Gallusova dvorana, Cankarjev dom
8. abonmajski koncert Kromatike 17/18
Stefan Milenković, violina
Simfonični orkester RTV Slovenija, dirigent En Shao

7. junij 2018, ob 19.30, Gallusova dvorana, Cankarjev dom
9. abonmajski koncert Kromatike 17/18
Boštjan Gombač, tidldibab
Simfonični orkester RTV Slovenija, dirigent Benoît Fromanger sodeluje zbor s pametnimi telefoni

22. maja 2018 - MRFY
Izvrstni dolenjski indie rokerji MRFY bodo 1. marca objavili težko pričakovani EP "A Side Of The Story" s 5 skladbami. Nastop v Izštekanih 22. maja 2018 bo vrhunec njihove dvojne spomladanske turneje po slovenskih mestih.

12. junija 2018 - TABU
Izštekani bodo 12. junija 2018 izpolnili še en zgodovinski dolg: prvič bodo gostili skupino TABU. Tabu letos obhajajo dvajset let delovanja in junijski nastop v Izštekanih bo svojevrsten začetek njihovega praznovanja, ki bo trajalo do konca leta. Akustičnost seveda ni vprašanje, pogled v zgodovino tudi ne, kakšni bodo še drugi izštekani priboljški, pa izveste kmalu.

IZŠTEKANI

15. april 2018 - 50 let TV Dnevnika
Osrednja informativna oddaja Dnevnik Televizije Slovenija bo 15. aprila 2018 obeležila 50 let. Že od leta 1968 merijo utrip časa in v naše domove vsak dan prinašajo aktualne in verodostojne informacije. V tednu med 8. in 14. aprilom se bo voditeljici Elen Batista Štader pridružil eden izmed nekdanjih voditeljev TV Dnevnika. Z nami bodo ponovno legende malega ekrana Pavle Jakopič, Tone Hočevar, Branko Maksimovič, Darja Groznik, Nataša Pirc Musar in Boris Bergant.

Letni zbori sodelavk in sodelavcev RTV Slovenija
MARIBOR: torek, 17. 4. 2018, ob 10. uri, Rdeča dvorana RTV-centra Maribor
LJUBLJANA: četrtek, 19. 4. 2018, studio 1 TV Slovenija
9.00 – 10.30 Skupne dejavnosti
10.30 – 12.00 Radio Slovenija in Glasbena produkcija
12.30 – 14.00 TV produkcija in Oddajniki in zveze
14.00 – 15.30 TV Slovenija in MMC
LENDAVA: sreda, 9. 5. 2018, ob 12. uri, Bánffy center (Glavna ul. 32, Lendava)
KOPER: torek, 15. 5. 2018, ob 13. uri, studio 3 TV Koper - Capodistria
Dnevni red:
- aktualne razmere na RTV Slovenija,
- strategija RTV Slovenija,
- odgovori na vprašanja

Majske ustvarjalnice, srede v maju 2018
Sodelavke in sodelavci, ki v prostem času radi ustvarjajo, bodo nekaj svojega znanja prenesli na sodelavce, udeležence ustvarjalnic. Malce namiga: naučili se bomo narediti mandalo, prikupne rože kot modni dodatek, se naučili osnov fotografije in še kaj.

Prix Jeunesse International 2018
Največji in najprestižnejši svetovni festival otroških in mladinskih televizijskih oddaj Prix Jeunesse International 2018 se približuje. Razglasitev »otroških in mladinskih televizijskih oskarjev« bo med 25. in 30. majem v Münchnu, evropsko mladinsko žirijo pa letos ponosno zastopajo mladi iz Slovenije. Držimo pesti tudi za našega finalista; med 500 prijavljenimi deli je v ožji izbor, torej v finale, prišlo 80 del. Med njimi je Infodromov dokumentarni film Kristjan, ki se že diči z nagrado EBU.

20. junij 2018, Poletna noč – Vse najboljše! Kongresni trg
Koncert, posvečen 90. obletnici Radia Slovenija in 60. obletnici TV Slovenija

90 | RTV SLO

Tekmovanje Evrovizijski mladi glasbeniki
Televizija Slovenija je v sodelovanju s Konservatorijem za glasbo in balet Ljubljana pripravila finalni izbor za predstavnika Slovenije na tekmovanju Evrovizijski mladi glasbeniki 2018. Komisija je odločila: v Edinburgu nas bo zastopal violinist Nikola Pajanović.

RTV Klasika
Novi založniški projekti na nosilcih zvoka

Nina Šenk: Grdi raček - glasbena pravljica (H. C. Andersen) - TASF & Lucija Ćirović (2017)

Zvočno duhovita glasbena pravljica Grdi raček za trobilni ansambel in pripovedovalko. Igralka Lucija Ćirović in člani Trobilnega ansambla Slovenske filharmonije nas tako v dvanajstih stavkih v besedi in glasbi popeljejo skozi znamenito pravljico Hansa Christiana Andersena v prevodu Silvane Orel Kos.

Mojca Zlobko Vajgl (harfa) – Karolina Šantl Zupan (flavta): Mozart - Bach (2017)

Mozart, ki je sicer ustvaril dva koncerta za flavto in orkester, je harfi posvetil le eno delo, Koncert za flavto, harfo in orkester v C-duru (KV 299/297c). Ustvaril je enega najboljših koncertov vseh časov. Prepričljivi slovenski in mednarodno uveljavljeni glasbenici in profesorici – flavtistka Karolina Šantl Zupan in harfistka Mojca Zlobko Vajgl – sta za to ploščo koncert poustvarili skupaj z Orkestrom Slovenske filharmonije, ki ga je vodil maestro Uroš Lajovic, zraven pa dodali še interpretaciji dveh sonat – Mozartove in Bachove.

Duo Claripiano: V objemu dvojine (2017)

Album prinaša slovensko ljudsko glasbo v koncertni preobleki. Avtorja projekta, pianistka Tatjana Kaučič in klarinetist Dušan Sodja, ki poleg zasebne že dolgo združujeta tudi glasbeno pot v Duu Claripiano, sta naročila osem novih skladb za klarinet in klavir, saj sta čutila vrzel na področju stika ljudske in umetne glasbe v komorni glasbeni literaturi.

Elvira Hasanagić: Hrepenenje

Ta hip ena najbolj obetavnih sopranistk na mednarodnih odrih, sicer doma iz Ljubljane, Elvira Hasanagić. Bogata izdaja se poleg odličnih interpretacij in posnetkov ponaša z bogato knjižico z besedili vseh pesmi tako v slovenskem kot v nemškem in angleškem jeziku.

Marija Bitenc Samec: Hočem postati pevka (2018)

Plošča, priložena istoimenski monografiji, prinaša izbor dvajsetih skrbno restavriranih posnetkov, od arij Ponchiellija in Händla prek samospevov Wolfa in Schuberta do najvidnejših slovenskih skladateljev samospeva, od Emila Adamiča do Alojza Srebotnjaka.

Milan Hudnik (violončelo) – Žiga Brank (violina): Kodály • Škerjanc (2018)

Lani se je glasbeni svet spominjal 50-letnice smrti madžarskega skladatelja Zoltana Kodályja in 135-letnice njegovega rojstva, zato je na pobudo violončelista Milana Hudnika in Balassijevega inštituta prišlo do projekta snemanja in izdaje plošče z dvema Kodályjevima skladbama za violončelo solo ter za violončelo in violino. Zanimivo glasbeno dopolnitev projekta predstavlja še solo sonata Lucijana Marije Škerjanca po času prav tako v svojem okolju vplivnega slovenskega sodobnika drugačnih glasbenih nazorov, ki pa ju s časovno distanco presejani in oplemeniteni glasbeni spomin zlahka poveže v njuni kompozicijski veščini in izrazni moči.

Nejc Pengov (1950 - 2018)

Dragi Nejc!

Težko je karkoli povedati. O tebi! Še posebej zato, ker sam o sebi nisi nikoli rad preveč govoril. Imel si svoj krog. Svoje ljudi. Predvsem pa si imel Mojco, ki je o tebi povedala pravzaprav vse – Njen in svoj Nejc, pa tudi naš, je odšel k zvezdici zaspanki. Najmlajši izmed vseh zvezd na nebu. Zvezdica, kot ti, ki je verjela, da je mogoče živeti in uravnavati svet zgolj z dobroto, čisto mislijo in ljubeznijo. Ponosen sem na to, dragi Nejc, da sem bil del tako zasnovanega tvojega sveta. To, da sem lahko sodeloval s tabo, da sem lahko sedel ob tebi, si štejem v privilegij. In še več; to, da sem imel možnost s tabo prijatelje-vati, pa si štejem v čast. Bilo je... nepozabno. Kot tisto zadnje srečanje pred nekaj tedni ... Veš na kaj sem takrat pomislil? Poznava se že nič koliko let, toliko tega sva predebatirala, se ob tem smejala, ja, bila tudi žalostna ... Tisto mrzlo sobotno dopoldne, ko sva zadnjič sedela skupaj, je bilo posebno. Čeprav sva dolgo sedela, nisva veliko govorila. Pa vendar sva se razumela. Včasih je vsaka beseda odveč. Včasih več pove tišina. Ampak, ali si je možno želeti več? Tokrat sva se poslovila v tvoji predsobi. Žal za zmeraj. In še danes, ko se peljem po Opekarski tja proti Prulskemu mostu, mi pogled avtomatsko zaide v desno. Iščem te s pogledom. Z očmi, ki te ne vidijo. Pa vendar si ti še vedno tam, še vedno je tisti vrt poln tebe, zapolnjen s tvojo energijo,... Nejčev vrt. Kot je bil, je in bo vedno tvoj tudi vrt pred hišo, v katerem so rastli kiviji, ki si jih gojil. O njih govoril z ljubeznijo, kot si govoril z ljubeznijo in neskončnim žarom o filmih, ki si jih posnel. O tem, kako si se kot samostojni kulturni delavec, danes bi ti rekli prekarc, selil iz enega projekta v drugega. O Sreči na vrvici, o snemanju filma, si znal povedati nešteto anekdot. Redna tema tvojih pripovedovanj je bil film Ko zorijo jagode, kjer si srečal in spoznal svojega mentorja – Tomislava Pinterja. S kakšnim spoštovanjem si lahko ure in ure govoril o njegovi veličini, o njegovem pedagoškem delu, njegovem odnosu do dela... Tega nisi nikoli na glas izrekel, vendar vem, da si zaradi njega tudi sam postal snemalec. In kot takega sem te tudi sam spoznal. Na televiziji. Takrat še edini televiziji, kateri si kasneje sam nesebično predal svoje znanje in na njej preživel dolga, dolga leta. O tebi govori tvoje delo. Tvoji prispevki, reportaže, tvoji filmi, oddaje... Nedvomno je ena tistih, ki te je zaznamovala Enajsta šola. Leta in leta smo jo ustvarjali, skupaj kar dolgih sedem pravljičnih let. Bil si nepogrešljiv del ekipe.

Dragi Nejc, si najmlajša izmed zvezd tam zgoraj na nebu. Drži se svoje zvezdice zaspanke. In ko vaju bo boter mesec kaznoval, ker sem prepričan, da boš tudi tam kakšno ušpičil, in vaju poslal na zemljo, nas nujno obišči. Srečno, Nejc!

Tadej Čater

Barbara Belehar Drnovšek (1976 - 2018)

Nepričakovano se je poslovila naša novinarska kolegica Barbara Belehar Drnovšek. Na Radiu Slovenija je soustvarjala program skoraj dvajset let. Po začetkih v Jutranjem uredništvu je pregovorno natančnost, vedoželjnost in raziskovalno vnemo prenesla v Izobraževalno uredništvo. Z zanjo značilno izvrstnostjo se je poleg številnih drugih tem lotevala tudi najzahtevnejših tem o okolju, znanosti, kulturi in arhitekturi.

Barbara Belehar Drnovšek pa ni bila samo novinarka in dnevna urednica. S svojo prisotnostjo je prostor vsak dan napolnila z mirom, vedrino in občutkom varnosti, a hkrati s trdno odločenostjo, odličnimi idejami in delovno predanostjo. Barbara je bila predvsem oseba, ki je premogla pristno toplino in je znala pomiriti sočloveka in stvari postaviti na svoje mesto. Vedno smo vedeli: kadar je poleg Barbara, bo vse v najlepšem redu. Ne moremo dojeti, da je ni več z nami.

Blaž Mazi

Štefan Kutoš (1951 - 2017)

Kaj si, od kod prihajaš, kam greš, v kaj se bo spremenila energija tvojega duha? Kolikokrat si zastavljamo podobna vprašanja, a potem pride trenutek, ko ta razmislek dobi še globlji pomen in neizmerno težo.

Ko odhaja nekdo, ki ni nekdo; ki je tvoj bližnji, s katerim si se poznal skoraj štiri desetletja. Ko odhaja tvoj predpostavljeni, kazal smeri in možne rešitve pa nikoli ni tega manifestiral skozi šefovsko pozo. Ko je kolegialno opozoril na storjeno napako, se tudi sam izpraševal na način, da si lahko z njim delil ta občutek pripadnosti novinarskemu cehu in radijski skupnosti. Ki je znal biti zadržan, ki te je za trenutek pustil v negotovosti, potem pa se te je s svojevrstnim nasmehom, ko tudi sam še ni bil star, z neko modrostjo starešine dotaknil. Dal zagon, pritrdil ali včasih tudi ne. A nikakor ni znal biti ravnodušen. Vse to je bil naš Štefan Kutoš. Človek, ki je pripadal Radiu.

A vendar Štefan iz tega radijskega magičnega kroga in soustvarjanja ni nikoli izstopil. Po dogovoru je zadržal svojo profesionalno zainteresiranost, fokus in delo na Arsu; Podobe znanja. Oddajo, ki jo je ustvarjal premišljeno, z občutkom, znanjem in smislom.

Lahko bi našteval in nizal zaslužne slovenske znanstvenike, znanstvenice, ki so se zvrstili pred njegovim mikrofonom in našli mesto in kontekst na Radiu Slovenija. In na ta način so ostali v naših arhivih z močjo svojih misli in ustvarjalne znanstvene širine, globine in prezence.

Štefan nikoli ni silil v ospredje. Tak je bil tudi v bežnih pomenkih ali daljših pogovorih. Tudi po nedavni upokojitvi ga je zanimala usoda Radia, njegov obstoj in prihodnji razvoj.

Štefan, ostal boš v našem spominu. Radijci smo ti hvaležni za vse, kar si svojčas dobrega storil kot urednik, odgovorni urednik, direktor, da hiša na Tavčarjevi 17 še stoji in deluje.

Za konec slovesa povzemam Srečka Kosovela:

»Sam, sam, sam moraš biti, v večnosti sebe in sebi večnost odkriti, svoje prozorne peroti v brezdaljo razpeti in mir z onstranske pokrajine vase ujeti.«

Miha Lampreht

Tugo Klasinc (1923 - 2018)

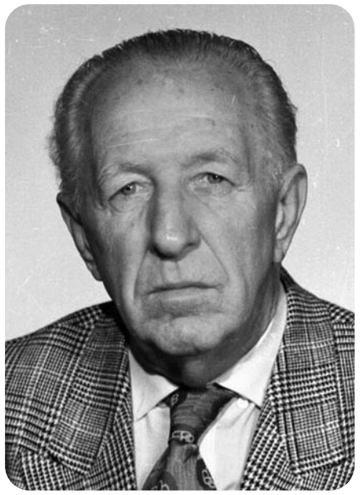

Pravzaprav sem o njegovem življenju in delu več zvedel od drugih kot od njega samega. Pa sva veliko presedela skupaj, bila skupaj na snemanjih, na projektih ali kar tako. Čakajoča dežurna.

Čakati je znal. Ni bilo zgolj naučeno, ne, v njegovem mirnem čakanju na že kakšno novico, na klic, na tanjugovo sporočilo, na prinešeni film, ... je bilo neko posebno in pristno dostojanstvo. Dostojanstvo premišljenega in izkušenega človeka.

Najbrž se je tega naučil v partizanščini ali pa kasneje v diplomaciji. Bil je izvrsten nogometaš, športnik po duši, rojeni organizator in s prtljago partizanskega kulturnika je presedlal na Radio Ljubljana. Nov medij – nov svet. Bil je režiser mladinskih oddaj, soustanavljal Radio Koper, da bi prek urednikovanja zabavnega programa na Televiziji vendarle pristal v njegovem kozmosu veselja – v športni redakciji. Zastavil je veličastno: prvi neposredni televizijski prenosi iz Planice, prvi prenosi FIS tekmovanja za Zlato lisico, reportaže s pomembnih tekmovanj, pa posebna tedenska športna oddaja »Sedma steza«... Novinarstvo kot slog življenja ga je posrkalo do skrajnosti, ga dooblikovalo, mu uravnavalo srčni utrip.

Neizmerno rad je imel mlade! Ko smo se potili in vročično zrli v prazno, iščoč pravo poved, se je od nekod prikazal, položil roko na rame in s pretresljivo mirnim glasom rekel: » ... No, kaj hočeva povedati?...«. Temperatura je padla, strah poniknil, beseda je stekla. Seveda smo bili vsi zaljubljeni v šport, ampak on nam je odkrival nove plati. Kot da bi listal že davno napisano knjigo, je sipal imena, podatke, predvsem pa ozadja polpreteklih dogodkov, jih umeščal v prostor in čas življenja in ne suhoparnih številk. Njegova odločitev o upokojitvi nas je zadela ko strela z jasnega. Da bi se že jutri vrnil, da bi bil z nami vsak dan, da bi vnašal smeh in trezno misel, ko je bilo najbolj potrebno.

»Nikol'puzabu,« je imel navado reči, ko si ga s čim presenetil, ko mu je beseda zastala in si je pred izrečenima besedama najprej obvezno nažgal cigareto. Preprosti besedi – pa nabiti s čustvi pravega Tovariša! Nikol' puzabu, Tugo!

Marjan Lah

ODŠLI V NOVEMBRU 2017

OE GLASBENA PRODUKCIJA
KANA MATSUI – koncertna mojstrica

PRIŠLI V NOVEMBRU 2017

PPE TV SLOVENIJA
KATJA GOLE – novinarka
ROK ŠULIGOJ – novinar specialist analitik
IGOR ŠVERKO – operativni inženir
ADRIAN PREGELJ – likovni TV oblikovalec
MARUŠA PRELESNIK ZDEŠAR – urednica oddaj
TANJA JERAS – lektorica jezikovna svetovalka

PPE RADIO SLOVENIJA
TADEJA BIZILJ – novinarka specialistka
MITJA PEČEK – novinar specialist

PPE REGIONALNI RTV CENTER MARIBOR
BOŠTJAN RIBIČ – tehnik predvajanja
LUKA NOVAK – asistent TV snemalca
DUŠAN ŠIPEK – asistent TV snemalca

VODSTVO JZ RTV SLOVENIJA
PETER DULAR – pomočnik generalnega direktorja

POSLOVNO IN SPLOŠNO PODROČJE
SAMO STIBILJ – receptor

PPE MULTIMEDIJSKI CENTER
MARJANA VOLK – samostojna strokovna sodelavka za trženje

ODŠLI V DECEMBRU 2017

PPE TV SLOVENIJA
MIHA STARE – organizator izvedbe
MIRA PIKL – organizatorka izvedbe

PPE RADIO SLOVENIJA
MIHA JARAMAZ – mojster zvoka
ANDREJA FRANKOVIČ – realizatorka specialistka

PPE REGIONALNI RTV CENTER MARIBOR
SREČKO TRGLEC – ekspert področja

OE GLASBENA PRODUKCIJA
JOŽEF BISAK - solist v radijskem simfoničnem orkestru - violist in čelist

OE ODDAJNIKI IN ZVEZE
DANIJEL ORAŽEM – inženir projektant

POSLOVNO IN SPLOŠNO PODROČJE
NEDELJKO SAVIČIČ – asistent TV snemalca

PRIŠLI V DECEMBRU 2017

PPE TV SLOVENIJA
FILIP MUNIŽABA – producent programa
MATEJA CANKAR – novinarka
ŽAN DOLAJŠ – novinar
VANJA GLIGOROVIĆ – novinarka
INES KOČAR – novinarka
NEŽA STEINER – novinarka
IRENA ULČAR CVELBAR – novinarka
ANŽE ZABUKOVŠEK – novinar
SAŠA KRAJNC – novinar komentator
MATEJA GRADIŠAR – novinar
NIKOLA KLAVŽAR – oblikovalec zvoka TV/RA produkcije
MARKO PETRIČEK – zvokovni tehnik
ŽIGA BRICELJ – operativni inženir
KLEMEN LORGER – operativni inženir
VID OSREDKAR – asistent TV in filmskega snemalca
JURIJ VIŽINTIN – asistent TV snemalca
ROK MISSON – kamerman
NINA KOVAČ – tehničarka predvajanja
VESNA KAČANSKI BADMUS – tajnica režije
TINA ŠUŠTERŠIČ – realizatorka oddaj
BERNARD KRAUTHAKER – zvokovni tehnik
ROK FERJANČIČ – likovni TV oblikovalec
JAN KNEZ – likovni TV oblikovalec
ALEŠ KOBAL – likovni TV oblikovalec
MATIC POROPATIČ – likovni TV oblikovalec
MOJCA PERAT – novinarka specialistka analitičarka
ZVONKO GREBENŠEK – snemalec
IVAN JORDANOV – oblikovalec video
VINKO BAŠIĆ – oskrbnik studia
MIHA GOSTINČAR – monter scene mojster
JAN NOVAK – monter scene mojster
PETRA JORDAN – lektorica jezikovna svetovalka
TINA PETROVIČ – lektorica jezikovna svetovalka
ŽIVA ŠVIGELJ – lektorica jezikovna svetovalka

PPE REGIONALNI RTV CENTER KOPER-CAPODISTRIA
ELSA APOLLONIO – oblikovalka 3D

OE ODDAJNIKI IN ZVEZE
PRIMOŽ MEGUŠAR – gradbeni nadzornik

POSLOVNO IN SPLOŠNO PODROČJE
TILEN HARC – strokovni sodelavec za javna naročila
MARJAN RUS – receptor
ANDREJ PAJEK – asistent TV snemalca

EKONOMIKA POSLOVANJA
ANJA KRALJ – računovodkinja
ŠPELA ŠUŠTARŠIČ – strokovna sodelavka za upravno pravne zadeve

PPE MULTIMEDIJSKI CENTER
IRENA ŠPAN – skrbnica spletnega portala

ODŠLI V JANUARJU 2018

PPE TV SLOVENIJA
DRAGO PERDIH – projektni inženir

PPE REGIONALNI RTV CENTER KOPER-CAPODISTRIA
LEON BRADAŠEVIČ – mojster zvoka

PPE REGIONALNI RTV CENTER MARIBOR
BOŠTJAN RIBIČ – tehnik predvajanja

POSLOVNO IN SPLOŠNO PODROČJE
SAMO STIBILJ – receptor

PPE MULTIMEDIJSKI CENTER
ROK DOVJAK – lektor jezikovni svetovalec

IRENA LESJAK

strokovna sodelavka za koncertno dejavnost v OE Glasbena produkcija in ponosna RTV-jevka od leta 2010

»Moje delo mi je pisano na kožo, saj posega na področje mojega osebnega interesa in aktivnosti s področja glasbe in kulture. Hkrati mi pri delu pridejo prav moje osebne lastnosti – organiziranost, komunikativnost, dinamičnost in aktivnost. Ponosna sem, da sem del ekipe, ki se trudi širiti glasbeno kulturo na visoki profesionalni ravni, izobraževati ljudi o pomenu glasbe za našo kulturo in življenja ter širši javnosti ponuditi nepozabna glasbena in emocionalna doživetja, ki se jih dotaknejo in jim še dolgo odzvanjajo v spominu. Ponosna sem, da sem del RTV Slovenija, ki podaja slovenski javnosti vsebine na najvišji jezikovni, kulturno-umetniški, produkcijski in človeški ravni, in sicer na prav vseh področjih svojega delovanja.«

foto: Robert Balen

ALJAŽ MEJAL – turnusni urednik

PRIŠLI V FEBRUARJU 2018

PPE TV SLOVENIJA
LUKA GRIŽONIČ – novinar poročevalec
PETRA MUŠIČ – novinarka poročevalka

PPE RADIO SLOVENIJA
TANJA ZUPANČIČ – dokumentalistka arhivarka
ANDREJ PREZELJ – glasbeni urednik
GAŠPER ANDRINEK – novinar
MAJA STEPANČIČ – novinarka poročevalka
ALJAŽ GOLČER – novinar
TOMAŽ POLLAK – novinar
VLADIMIR JOVANOVIĆ – oblikovalec zvoka TV/RA produkcije
URŠULA ZALETELJ – novinarka
NINA ZUPANČIČ – novinarka specialistka

PPE REGIONALNI RTV CENTER KOPER-CAPODISTRIA
MARTINA VOCCI – novinarka urednica

PPE REGIONALNI RTV CENTER MARIBOR
MAJA KAISERSBERGER – tajnica režije skript

PODROČJE ZA ODNOSE Z JAVNOSTJO
MATEJA GRAHOVAC – strokovna sodelavka za odnose z javnostjo

PPE MULTIMEDIJSKI CENTER
LARISA DAUGUL – novinarka poročevalka

ODŠLI V MARCU 2018

PPE TV SLOVENIJA
NINA KOVAČ – tehnica predvajanja
DRAGAN STOJILKOVIĆ – inženir predvajanja

PPE RADIO SLOVENIJA
BARBARA BELEHAR DRNOVŠEK – novinarka specialistka analitičarka
BORUT URBAS – operativni inženir
MAJA ŽVOKELJ – novinarka urednica

OE ODDAJNIKI IN ZVEZE
DAMJAN ELSNER – oddajničar specialist

PRIŠLI V MARCU 2018

PPE TV SLOVENIJA
LUCIJA CERER – tajnica režije

PPE REGIONALNI RTV CENTER KOPER-CAPODISTRIA
SARA VIDMAR – kamermanka

PPE REGIONALNI RTV CENTER MARIBOR
ALJAŽ MEJAL – novinar specialist

PPE MULTIMEDIJSKI CENTER
NADINA ŠTEFANČIČ – novinarka specialistka

KRIČAČ	PRIDOBLJENA PREOBČUTLJIVOST ZA DOLOČENE SNOVI	MEHANIZEM ZA ZAVIRANJE	ODDAJA VODITELJICE NA SLIKI	MESTO NA NIZOZEMSKEM	MONGOLSKI VLADAR
PRIPADNIK MEHIŠKEGA INDIJANSKEGA PLEMENA			▽		
AVSTRIJSKI DIRKAČ (NIKI)					
TURŠKI POLITIK (KENAN)					
STIK DVEH PLOSKEV				HUDOBEN, ZLOBEN ČLOVEK	ŽELATINA IZ MORSKIH ALG
SKUPINA, GRUČA					
DRAGO IVANUŠA					

MARKO POGAČNIK	▽	▽	TV-NAPOVEDOVALKA KOROŠEC	DVOGOVOR, POGOVOR						
				AM. IGRAL. (CAMERON)						
TRDA KOVINA (Ir)							PLAVALKA LIGORIO			
							SLIKARSKA DEŠČICA			
ITALIJANSKI PISATELJ (PRIMO)					ŽGALEC APNA					
					PRITOK LABE					
VNETJE BEDRNEGA ŽIVCA						VOJV. PES. (KAROLY)				NOETOVA BARKA
						KRAJ V BRKINIH				
CERIJ			ZAKRPA							
			PEVKA DEŽMAN							
TROPSKA PAPIGA				ŠVEDSKO SMUČIŠČE				NORINA RADOVAN		
				OTON JUGOVEC				NUŠA LESAR		
KRIČAČ	ENOLETEN OTROK									
Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO	NAJEMNICA									

Rešitve nagradne križanke pošljite na naslov *kricac@rtvslo.si*. Izžrebali bomo tri nagrajence.

ZOI Pjongčang